Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 16 ноябрь, пайшанба ◆ № 269 (13.829). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Москвада меҳмон бўлиб турган Монголия Халқ Революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбални 14 ноябрда қабул қилди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев билан ўртоқ Ю. Цеденбал ўртасида суҳбат бўлиб, унда КПСС билан Монголия Халқ Революцион партияси ўртасида, Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикаси ўртасида дўстона алоқалар ва ҳамкорликни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари, шунингдек ҳар икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий алоқаларни тағин ҳам кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди. Суҳбатда халқаро сиёсат ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг проблемалари муҳокама қилинди. Муҳокама қилинган ҳамма масалалар юзасидан қарашларнинг тўла бир хил эканлиги таъкидланди.

Суҳбат дўстона, самимий вазиятда ўтди.

ВИЗИТ ТУГАДИ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилишда иштирок этиш учун Совет Иттифоқига келган Туркия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ёқуб Демир ва шу компартия Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Исмоил Билен 15 ноябрда Тошкентдан Бокуга жўнаб кетишди. Уларни аэродромда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин ва бошқа раҳбар ходимлар кузатиб қолдилар.

Республикада меҳмон бўлиб турган Мадагаскар мустақиллиги конгресси партиясининг Бош секретари Жизел Рабесахала ҳам шу куни Москвага жўнаб кетди.

(ЎзТАГ).

ХОРАЗМЛИКЛАР АҲДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш учун беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш юзасидан ўз зиммаларига социалистик мажбуриятлар олган Хоразм области қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ташаббусини маъқуллади.

Область ва район партия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари, касаба союз ва комсомол органларига хоразмликларнинг социалистик мажбуриятларини барча колхозларда, совхозларда, бўлимларда, фермаларда ва бошқа барча қишлоқ хўжалик корхоналарида кенг муҳокама қилишни ташкил этиш ҳамда шу асосда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча звеноларида ишлаб чиқариш планларини муддатидан илгари бажариш учун, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олиш учун мусобақани кенг қизитиш топширилди.

Газеталарнинг редакциялари ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Матбут, Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитетларига В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қишлоқ меҳнаткашларининг социалистик мусобақаси қандай давом этаётганлигини ёритиб бориш таклиф этилди.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТКАШ ЛАРИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИШ ВА В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ ЮЗ ЙИЛЛИГИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛИШ ЮЗАСИДАН ЎЗ ЗИММАЛАРИГА ОЛГАН

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон меҳнаткашлари Ватанимиз қардош халқларининг ягона оиласида ўзлари эришган муваффақиятлардан ҳаққоний равишда фахрланган ҳолда тарихий сана — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини муносиб нишонладилар. Юксак юбилей мажбуриятлари халқ хўжалигининг барча тармоқларида шараф билан бажарилди.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари пахта, пилла, қоракўл тери, жун, тухум, дон, шу жумладан шоли, луб экинлари, сабзавот-полиз экинлари ҳосили, мева ва узум тайёрлаш планларини муваффақиятли бажариб, Ватанни ҳушнуд этдилар. Республикада юбилей мажбуриятларининг муддатидан илгари бажарилишигаЛенин орденли Хоразм областининг меҳнаткашлари ҳам муносиб хисса қўшдилар.

Улуғ байрамгача область пахтакорлари давлатга пахта сотиш планини ва олинган социалистик мажбуриятларни анча ошириб бажардилар. Шоликорлар, пиллачилар, қоракўлчилар, сабзавотчилар ҳам яхши меҳнат қилишди ҳамда ўз зиммаларига олган мажбуриятларини ошириб бажаришди. Давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш планлари муваффақиятли бажарилмоқда.

Республиканинг шимолида жойлашган Хоразм области мураккаб мелиорация шароитларида пахтадан энг юқори ҳосил етиштирмоқда. Кейинги йилларда ҳосилдорлик гектар бошига 35 центнерга етди ва область ўтган йилнёқ пахта етиштириш бўйича беш йилликнинг охирига мўлжалланган даражага етиб олди.

Ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил олаётган Янгиариқ, 37 центнердан ҳосил олаётган Қўшкўпир, Шовот ва Урганч районларининг хўжаликлари ҳосилдорликни оширишда айникса юксак кўрсаткичларга эришдилар. Гектаридан 40 центнер ва ундан ҳам кўпроқ ҳосил етиштираётган кўпчилик колхозларнинг пахтакорлари юксак маҳорат кўрсатдилар.

Эндиликда областда гектаридан 30 центнердан кам ҳосил олаётган биронта ҳам колхоз йўқ. Бу муваффақиятлар пахтакорлар қилаётган фидокорона меҳнат ва улар кўрсатаётган юксак маҳоратнинг, партия ва ҳукумат мелиорация ишларини амалга оширишда кўрсатаётган катта ёрдамнинг, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш ва химиялаштиришни ривожлантириш, қишлоқ меҳнаткашларининг жамоат ишлаб чиқаришини ўстиришдан моддий манфаатдорлигини кучайтиришнинг натижасидир.

Қимматли озиқ-овқат маҳсулоти шоли етиштиришни кўпайтириш юзасидан каттагина ишлар қилинди. Кейинги тўрт йил ичида етиштирилган шолининг миқдори бир ярим баравар кўпайди ва бу йил 16,5 минг тоннага етказилди. Бу экиннинг ҳосилдорлиги ошиб боряпти.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида катта муваффақиятларга эришдилар, ўзларининг юбилей мажбуриятларини шараф билан бажардилар. Бироқ биз, совет кишилари, эришилган муваффақиятлар билан қаноатланиб қолмаслигимиз керак.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг совет халқига, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча меҳнаткашларига Мурожаатига жавобан янги, янада юксакроқ марраларни эгаллаш учун, беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун, В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини меҳнатда янги муваффақиятларга эришган ҳолда муносиб нишонлаш учун социалистик мусобақани давом эттиришни биз ўзимизнинг ватанпарварлик бурчимиз деб ҳисоблаймиз. Биз пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва деҳқончилик ҳамда чорвачилик маданиятини юксалтириш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини янада яхшилаш, алмашлаб экишни жорий қилиш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини химиялаштириш ва комплекс механизациялаш асосида маҳсулотнинг таннархини камайтириш учун янада кўпроқ қатъият билан кураш олиб борамиз.

Биз қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини янада юксалтириш учун ҳали кўпгина резервларимиз борлигини тўла ҳис этамиз ва шу туфайли ўз имкониятларимизни чамалаб кўриб, зиммамизга қуйидаги мажбуриятларни оламиз.

Етиштириладиган пахтанинг миқдорини 1970 йилга бориб беш йиллик планда белгиланган 321 минг тонна ўрнига 370 минг тоннага етказамиз ва беш йиллик мобайнида пландан ташқари камида 245 минг тонна пахта берамиз. 1968 йили 355 минг тонна пахта етиштирамиз. Беш йиллик мобайнида бир центнер пахта етиштиришга қилинадиган меҳнат сарфини 4,5 киши-куни миқдорида, унинг таннархини эса 10 процент камайтирамиз.

КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорларига биноан биз далаларнинг мелиоратив ҳолатини бундан кейин ҳам қатъият билан яхшилаб борамиз, барча суғориладиган майдонларни капитал планировка қилиб борамиз ва янги ерларни ўзлаштираверамиз. Беш йиллик мобайнида 30 минг гектар ернинг мелиоратив холатини яхшилаймиз, 10 минг гектар янги ва партов ерларни ўзлаштирамиз ва 25 минг гектар суғориладиган ерларни капитал планировка қиламиз.

Деҳқончилик маданиятини ошириш, алмашлаб экишни жорий этишнинг аҳамияти катта эканлигини эътиборга олиб, тўғри алмашлаб экишни узлуксиз ўзлаштирган ҳолда 1970 йилга бориб бедапоялар майдонини 17 минг гектарга, ҳар гектар ердан олинадиган беда пичани ҳосилини пландаги 73 центнер ўрнига 80 центнерга, ялпи беда уруғи етиштиришни эса 1300 центнерга етказамиз.

Область шоликорлари 1970 йили 26 минг тонна шоли етиштирадилар, бунинг 10 минг тоннаси Ал Хоразмий номли совхозда етиштирилади.

Аҳолининг сабзавот-полиз экинлари маҳсулотига бўлган талабини тўла қондириш мақсадида биз 1968 йилдаёқ камида 50 минг тонна ана шу экинлар маҳсулоти етиштиришни, 1969 йилда эса беш йиллик планда белгиланган даражадан ўзиб кетишни мўлжалламоқдамиз. Мева ва узум етиштириш бўйича беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажарамиз.

Область пиллачилари пилла етиштириш соҳасида беш йиллик даражасидан ҳозирнинг ўзидаёқ ўзиб кетдилар ва беш йил мобайнида пландан ташқари камида 3000 центнер пилла берадилар.

Область колхоз ва совхозлари озуқа базасини мустаҳкамлаш ва иҳтисослаштириш ҳамда чорва молларни бир жойга марказлаштириш асосида чорвачиликни янада юксалтиришга эътибор бермоқдалар. Наслчилик станциялари ишини яхшилаш ва наслли моллар келтириш ҳисобига колхозларнинг фермаларидаги наслли ва насли яхшиланган қорамоллар сонини 1970 йилга бориб 100 процентга етказамиз. Яқин икки-уч йил ичида барча районларда чорва молларни ўстирадиган, яйловда боқадиган ва бўрдоқи қиладиган колхозлараро базалар вужудга келтирамиз. Давлатга топшириладиган молларнинг семизлик даражасини оширамиз ва 1970 йилнинг охирига бориб ҳар бир қорамолнинг тирик вазнини 1967 йилда амалда эришилган 246 килограмм ўрнига 260-270 килограммга етказамиз.

Областда паррандачиликни ривожлантириш юзасидан чоралар кўрамиз. Урганч паррандачилик фабрикаси қурилишини тезлаштирамиз ва унинг биринчи навбатини 1969 йилда фойдаланишга топширамиз. Бундан ташқари, колхозлар аҳолисини паррандачилик маҳсулотлари билан таъминлаш мақсадида ҳар бир колхозда паррандачилик фермаси ташкил этамиз.

Биз қоракўлчилик фермаларининг ишини анча яхшилашни, наслчилик ишининг даражасини ва қоракўл қўйларнинг маҳсулдорлигини оширишни, яйловлардан рационалроқ фойдаланишни мўлжалламоқдамиз.

Белгиланган тадбирлар 1969 йилдаёқ колхоз ва совхозлардаги қорамоллар сонини план бўйича беш йилликнинг охирига мўлжалланган 78,4 минг бош ўрнига 95,2 минг бошга, қўй ва эчкиларнинг сонини 176,4 минг бош ўрнига 183,7 минг бошга ва паррандаларнинг сонини 31,6 минг бош ўрнига 70 минг бошга етказиш, шунингдек беш йиллик мобайнида етиштириладиган сутнинг миқдорини 73 процент, қоракўл терининг миқдорини 20 процент, жуннинг миқдорини 24 процент, тухумнинг миқдорини 11 процент кўпайтириш имконини беради. Биз беш йилликнинг охирига мўлжалланган даражадан қоракўл тери етиштириш бўйича 1969 йилда, жун етиштириш бўйича эса 1968 йилдаёқ ўзиб кетамиз.

Маҳсулотнинг таннархини арзонлаштиришга эришамиз: шолининг таннархини 10 процент, сабзавот ва полиз экинлари маҳсулотларининг таннархини 15 процент, пилланинг таннархини 6 процент, гўшт ва сутнинг таннархини 15 процент камайтирамиз ва колхоз ҳамда совхозларда барча тармоқларнинг рентабелли юритилишини таъминлаймиз.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан юқорида кўрсатилган марраларга эришиш, меҳнат унумдорлигини янада ошириш ва маҳсулотнинг таннархини камайтириш учун биз деҳқончилик ва чорвачиликка комплекс механизацияни янада кўпроқ қатъият ҳамда куч ва ғайрат билан жорий этамиз. 1970 йилга бориб кенг қаторлаб чигит экиладиган майдонни 30 минг гектарга, пахта ҳосилини йиғиб-териб олишни механизациялаш даражасини 80 процентга етказамиз. Барча майдонларга шолини механизмлар билан экамиз, 80 процент майдондаги шоли ҳосилини эса механизмлар билан ўриб-янчиб оламиз.

Чорвачилик фермаларидаги кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялаш даражасини оширамиз, шу жумладан беш йиллик мобайнида 30 га қорамолчилик фермасини комплекс механизациялаштирамиз. 1970 йилга бориб ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун истеъмол қилинадиган электр энергияси миқдорини 1966 йилдаги 7 миллион киловатт-соат ўрнига 45 миллион киловатт-соатга етказамиз.

Машина-трактор паркидан фойдаланишни ва уни техника билан ускуналашни анча яхшилаймиз. Беш йиллик мобайнида ҳар бир хўжаликда техника хизмати кўрсатадиган стационар пунктни ускуналаймиз, камида 30 та янги типдаги нефть базаси қурамиз, тракторларга нефть маҳсулотларини усти ёпиқ жойда механизациялашган тарзда қуйишни жорий этамиз. Областдаги колхозларнинг камида ярмига шартнома асосида «Ўзсельхозтехника» кучи ва маблағлари ҳисобидан комплекс техника хизмати кўрсатилишини таъминлаймиз.

Шу беш йилликда «Ўзсельхозтехника»нинг ремонт корхоналари ва савдо базаларини реконструкция қилишни тугаллаймиз. Ана шу корхоналарнинг ҳаммасида қишлоқ хўжалик техникасини индустриал методлар билан ремонт қилишни ўзлаштирамиз, ремонтнинг сифатини анча яхшилаймиз, ремонт ишларининг таннархини 10 процент ва муомала харажатларини 8 процент камайтирамиз.

Биз ўз зиммамизга юқоридаги юксак мажбуриятларни олар эканмиз республикадаги барча колхозчиларни, совхозларнинг ишчиларини, мутахассисларни, барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун, Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга чақирамиз.

МУРОЖААТ ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

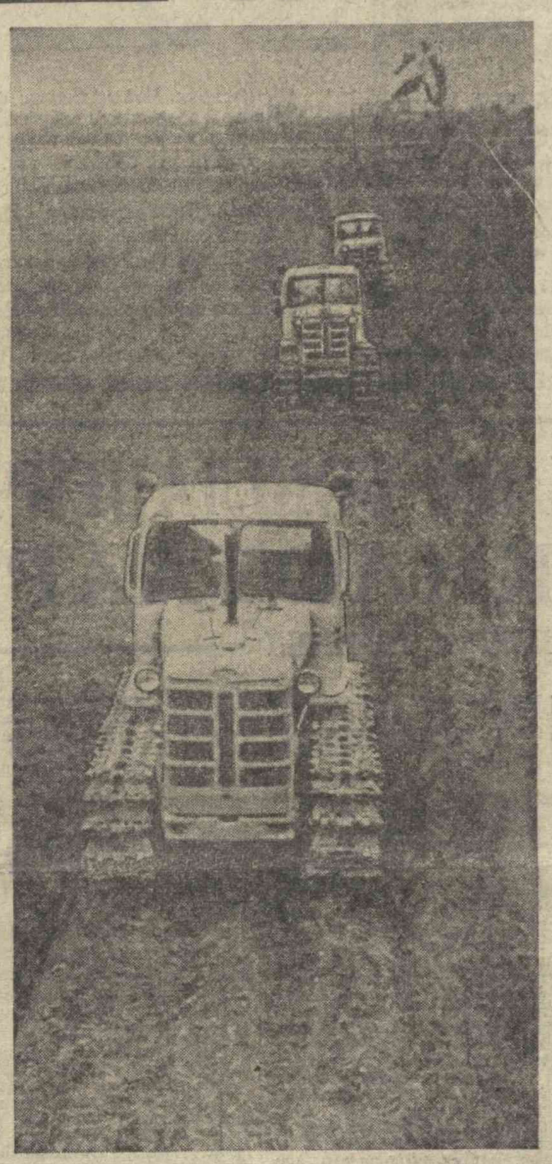

Кузги шудгор — мўл ҳосилга мададкор, дейди халқимиз. Буни кўп йиллик тажрибада синаб келаётган Янгийўл районидаги Калинин номли колхоз аъзолари бу йил ҳам ерларни эрта кузда ҳайдашга киришдилар. Фотомухбиримиз А. Тўраев яқинда шу хўжалик далаларида бўлиб, шудгорлаш қандай ўтказилаётганлигини суратга олган.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

НУКУС («Совет Ўзбекистони» мухбири). Тўрткўл райони чорвадорлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллик тўйига муносиб совға билан келдилар. Улар давлатга 2700 тоннадан кўпроқ сут сотиб, йиллик планни муддатидан илгари адо этдилар. Ленин номли, «Победа», «Совет Ўзбекистони», Димитров номли колхозларнинг чорвадорлари сут етиштиришни кўпайтиришда катта муваффақиятга эришдилар.

* * *

Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари шонли Октябрнинг 50 йиллиги меҳнат вахтасини давом эттиришга қарор қилдилар. Ҳар бир ишчи ва инженер-техник ходим ўз зиммасига шахсий мажбуриятлар олган. Бу мажбуриятлар муваффақиятли бажарилмоқда.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ ШУДГОР ҚИЛ!

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида 1967 йил 15 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Областлар	планга нисбатан процент ҳисобида
Сурхондарё	30,6*)
Тошкент	22,5
Хоразм	11,5
Сирдарё	11,2
Фарғона	10,4
Андижон	9,0
ҚҚ АССР	7,9
Бухоро	7,0
Самарқанд	2,1
Қашқадарё	0,7
Республика бўйича:	10,9

*) Маълумот аниқланмаган.

Самарқанд—обидалар маскани

ТАРИХИЙ ВА МАДАНИЙ ЁДГОРЛИКЛАРНИ САҚЛАШ ЖАМИЯТИНИНГ ПЛЕНУМИ

САМАРҚАНД. 15 ноябрь. (Телефон орқали). Бугун навқирон Самарқанд кўчаларга сув сепиб, йўлкаларга поёндоз ёзмоқда. Икки минг беш юз ёшли бобо Самарқанднинг тўйига тайёргарлик тобора қизиб бормоқда.

Жаҳоннинг энг кўҳна, тарихий ёдгорликларга бой шаҳарларидан бири бўлган Самарқанднинг довруғи бутун дунёга машҳур. Унинг ер юзининг зебу-зийнати эканлигини ҳис этган жаҳон халқлари яхши ният билан ўз жойларини унинг номига қўймоқдалар.

Совет кишилари асрлар давомида авлодлар қўли билан яратилган дурдоналар билан фахрланадилар, уларнинг вориси бўлганликларидан қувонадилар. Ярим аср равнақ йўлида яшаб келаётган совет кишилари қалбида эндиликда умумсовет ватанпарварлиги, совет фахри илдиз отган. Маданий мерос ҳақида гапирар эканмиз, бу кун рус кишиси учун ажойиб рус маданияти ёдгорликлари қатори Самарқанд, Бухоро, Хива обидалари ҳам беқиёс қадрлидир. Ўзбек учун ўз қадрдон ёдгорликлари қатори Новгородда, Владимирда, Киевда қад кўтарган маданият осори-атиқалари қувонч бағишлайди. Москва Кремлидаги беқиёс ёдгорликлар барча халқларнинг қалбига яқин. Зотан, Москва Кремли миноралари тепасида порлаб турган юлдузлар — бу кун бутун халқларнинг озодлик ва тенглик, порлоқ истиқбол йўлини ёритиб турибди.

Улуғ юртимизда бўлганидек, қуёшли ўлкамизда ҳам тарихий ва маданий ёдгорликлар умумхалқ бойлиги, умумхалқ фахридир. Шунинг учун ҳам барча осори-атиқаларни асрашга, кўздан йўқолганларини қидириб топишга партия ва ҳукуматимиз катта эътибор бермоқда. Республикамизда Ўзбекистон тарихий ва маданий ёдгорликларни сақлаш жамиятининг тузилганлиги ана шу ғамхўрликларнинг янги ёрқин ифодасидир.

Бугун Самарқандда тарихий ва маданий ёдгорликларни сақлаш жамиятининг иккинчи пленуми бўлиб ўтди.

Пленумда жамият правлениеси президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова «Республика моддий маданияти ёдгорликларини муҳофаза қилиш ва уларни пропаганда қилишнинг аҳволи ҳамда жамиятнинг бундан буёнги вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

(Давоми 2- бетда).

50 Юбилей хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 15 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан буён	Шу жумладан машинада: Бир кунда	Шу жумладан машинада: Мавсум бошидан буён
ТОШКЕНТ	0,28	114,52	0,15	131,10
ХОРАЗМ	0,19	112,19	0,32	104,07
БУХОРО	0,18	110,75	0,31	107,28
СУРХОНДАРЁ	0,32	107,48	0,23	105,90
ҚҚ АССР	0,47	104,56	0,73	99,56
САМАРҚАНД	0,61	102,64	0,41	102,95
СИРДАРЁ	0,33	102,45	0,28	121,21
ФАРҒОНА	0,12	102,44	0,22	111,92
ҚАШҚАДАРЁ	0,07	101,32	—	101,90
Андижон	0,80	90,75	0,72	111,99
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	0,39	102,26	0,36	112,68

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИМИЗ 3 МИЛЛИОН 900 МИНГ ТОННАГА ЕТДИ. ЯНА БИР ҒАЙРАТ ҚИЛСАК ВАТАНГА 4 МИЛЛИОН ТОННА ПАХТА БЕРИШ ЮЗАСИДАН ОЛГАН ЮКСАК МАЖБУРИЯТИМИЗ ҲАМ БАЖАРИЛАДИ. ДАЛАЛАРДА БУНГА ЕТИБ ОРТАДИГАН ПАХТА БОР. ЖУДА КЎП МЕҲНАТ ВА МАБЛАҒ САРФЛАБ ЕТИШТИРИЛГАН ХОСИЛНИНГ БИР ҚИСМИ ҲАЛИ ТЕРИБ ОЛИНГАНИ ЙЎҚ. УНИНГ БИР ГРАММИНИ ҲАМ НОБУД ҚИЛМАЙ ЙИҒИБ ОЛИШ ВА ДАВЛАТГА ТОПШИРИШ УЧУН КУРАШАЙЛИК. ҲАР БИР КОЛХОЗ ВА СОВХОЗДА ТЕРИМНИ ТЎЛА КУЧ БИЛАН ДАВОМ ЭТТИРАЙЛИК. БАРЧА ПАХТА ВА КЎРАК ТЕРИШ, КЎСАК ЧУВИШ МАШИНАЛАРИ УЗЛУКСИЗ ИШЛАСИН. ПАХТАНИНГ НОБУД БЎЛИШИГА МУТЛАҚО ЙЎЛ ҚЎЙИЛМАСИН. ТЕРИЛГАН ПАХТАНИ ПЕШМА-ПЕШ ДАВЛАТГА ТОПШИРАЙЛИК. ЗАРУР БЎЛГАН ЖОЙЛАРДА СУШИЛКАЛАР ИШГА СОЛИНСИН!

● ҲОЗИР ШУДГОРЛАШНИ ВА БОШҚА КУЗГИ-ҚИШКИ ТАДБИРЛАРНИ КУЧАЙТИРИБ ЮБОРАДИГАН ПАЙТ. ҲАЙДОВ ТРАКТОРЛАРИ ДАЛАГА ЧИҚАРИЛСИН. ЕРНИ ТЕКИСЛАБ ВА ЎҒИТЛАБ ҲАЙДАНГ. ҲОСИЛДАН БЎШАГАН ЕРЛАРНИ ТЕЗДА ҒЎЗАПОЯДАН ТОЗАЛАБ, ОБИ-ТОБИДА ҲАЙДАШГА КИРИШАЙЛИК. ШУ БИЛАН БИРГА ҲОЗИРДАН БОШЛАБ АРИҚ-ЗОВУРЛАРНИ ТОЗАЛАШ, ДАЛАГА МАҲАЛЛИЙ ЎҒИТ ЧИҚАРИШ ИШЛАРИНИ ҲАМ КУЧАЙТИРИБ ЮБОРАЙЛИК!

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Металлурглар мусобақаси

ОЛМАЛИҚДАГИ Ленин номли кон-саралаш комбинати мис эритиш заводининг барча участкаларида белгиланган нормалар ошириб бажарилмоқда.

Металлурглар янги марраларни эгаллашга тайёргарлик кўрмоқдалар. Мис концентратларини кислород ёрдами билан эритадиган печда ускуналарни монтаж қилиш тугалланди. Ускуналарни совитиб обкатка қилиш, механизмларни синаб кўриш, печларни қиздириш ишлари бошланди. Агрегатни шу ойда ишга тушириш кўзда тутилади. Бу эса корхонанинг техника-иқтисодий кўрсаткичларини кескин равишда яхшилайди.

Иш яхши бошланди

ЯНГИЙЎЛДАГИ гидролиз заводида И. Потиевская сменаси Совет ҳокимияти иккинчи ярим асрининг меҳнат вахтасини биринчи бўлиб қабул қилди. У нормадаги 4 минг 700 килограмм ўрнига 5100 килограмм ачитқи берди. Ачитқи цехининг А. Давиденко бошлиқ иккинчи сменаси ҳам пландан ташқари 400 килограмм ана шундай қимматли маҳсулот тайёрлади.

Шу кунларда янгийўллик химиклар қўшимча суратда қарийб 4 тонна маҳсулот бердилар ва ачитқи ишлаб чиқариш йиллик топшириғини муддатидан олдин —27 декабрда бажаришга қарор қилдилар.

Янги мажбурият ҳисобига

НАВОИЙ химия комбинатининг коллективи Октябрь олди мусобақаси кунларида зўр ғайрат билан меҳнат қилди. Корхона йиллик мажбуриятларини Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги арафасида бажарди.

Ёш корхонанинг химиклари байрам вахтасида туриб яхши ишладилар. Улар ноябрь ойида қўшимча равишда 800 тонна азотли ўғит бердилар. Ўртоқ Анохин бошчилик қилаётган смена айниқса юксак кўрсаткичларга эришди.

Қишлоқ хўжалигига йиллик пландан ташқари яна бир неча минг тонна минерал ўғит бериш юзасидан янги мажбурият қабул қилинди.

Самарқанд. Чой қадоқлаш фабрикаси республикамиз саноат корхоналари даврасида биринчилар қатори планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтиб ишлай бошлаган эди. Корхона меҳнаткашлари экономикани юксалтиришда дуруст натижаларни қўлга киритмоқдалар. Тошкент шаҳри саноат корхоналари меҳнаткашларининг чақириғига қўшилган чой қадоқловчилар Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигини меҳнат зафарлари билан нишонлашга аҳд қилдилар. Суратда: корхонанинг пешқадам ишчиларидан Вера Цибенко ва Матлуба Ражабова.

А. Кузьменко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). «Ўзсантехгазмонтаж»нинг Бухородаги монтаж бошқармаси коллективи монтаж ишлари йиллик планини муддатидан илгари бажарди.

Монтажчилар шу кунларда Ғиждувон посёлкаси, «Қогон» совхози Галаосиё қишлоқларида бир неча ўн километр масофада газ қувурлари ётқизиш ишларини меъёрига етказмоқдалар. Юбилей олди меҳнат вахтасида туриб ишлаётган О. Камолов, И. Каримов, В. Петухов, Н. Лисовский ўртоқлар бошлиқ монтажчилар бригадалари ишни тез ва сифатли бажаришда бошқаларга ибрат бўлишаётир. Юбилей йили маррасини эгаллаб 1968 йил ҳисобига монтаж ишларини олиб бораётган азаматлар йил охиригача яна 100 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга енг шимарганлар.

Т. НАЗИРОВ.

САМИМИЯТ ВА НАФОСАТ

Мирзо ТУРСУНЗОДА.

Шароф Рашидов фақат бизнинг замонамизда, коммунизм қурилиши кенг авж олиб кетган даврда майдонга келиши мумкин бўлган янги типдаги ёзувчининг ёрқин намунасидир. У ижтимоий ва давлат фаолиятини ижодий иш билан бирга олиб бормоқда.

Мен ёзувчининг Улуғ Ватан уруши йилларида чиқа бошлаган дастлабки шеърий тўпламларидан тортиб унинг кўпмиллатли совет прозасида алоҳида ўрин эгаллаган катта романларигача севиб ўқиганман.

Мен унинг «Кашмир қўшиғи»ни тожик тилига таржима қилганимдан хурсандман. Бу асар самимийлиги, нафосати билан мени мафтун этди. Мен Кашмирнинг ҳайқириб оққан дарёлари, оқ қорли тоғларини, бахтли келажакни орзу қилган соф виждонли, дилкаш кишиларини кўргандек бўлдим. «Қўшиқ»даги содда, самимий ёзилган шеърлар тожик тилига жуда осонликча таржима қилинди.

Мен бу афсонадаги софликка муаллифнинг ўзини қиёс қилгим келади. У бутун умри давомида халқ бахти учун ана шундай хизмат қилиб келмоқда.

«Кашмир қўшиғи» менинг таржимамда Эрон журнали «Паёми навин»да ҳам чоп этилди. Бу асарнинг муваффақиятига автор билан бирга мен ҳам қувонаман.

Ш. Рашидовнинг «Ғолиблар» ва «Бўрондан кучли» романлари ҳам тожик тилига таржима қилинган. «Ғолиблар» китобхонларнинг севимли асарига айланиб қолди. Иккинчи роман ҳозир нашр этилмоқда. Китобхонлар уни ҳам севиб ўқишлари шубҳасиздир.

Ёзувчи кўрган-билганларини, юрагидаги гапларни айтади. Унинг таржимаи ҳоли бой, дунёқараши кенг. У ёзган асарлар ҳам қизиқарли, мафтункор, жозибалидир.

Мен унинг битмас-туганмас ғайратига, шижоатига қойил қоламан. У Осиё ва Африка халқлари бирдамлигини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшди. Ш. Рашидов 1957 йилда Осиё ва Африка мамлакатларининг Қоҳирада бўлган Биринчи бирдамлик конференциясига Совет делегациясининг бошлиғи бўлиб борган эди. Унинг катта хизмати туфайли биз бу анжуманда ўз бурчимизни шараф билан бажардик.

Мен 1966 йилнинг январида Ш. Рашидов бошчилик қилган Совет Иттифоқи делегацияси составида Гавана конференциясига қатнашиш бахтига муяссар бўлдим. Бу уч қитъа мамлакатларининг конференцияси эди.

Эллик йил — бу жуда ҳам кўп ва жуда ҳам оз муддатдир. Кўплигининг маъноси шундаки, бу муддатда жуда узоқ йўллар босиб ўтилди. Оз деганимизнинг маъноси шундаки, ҳали жуда кўп ишлар қилиниши керак. Мен дўстимнинг ҳаёти бундан кейин ҳам ҳозиргидек мазмундор, жўшқин давом этишини истардим. Китобхон сифатида эса унинг янги асарларини сабрсизлик билан кутаман ва ютуқларидан қувонаман.

Дўстимни қутлуғ 50 ёши билан муборакбод этаман.

ОКТЯБРЬ ТЕНГДОШИ

Берди КЕРБОБОЕВ.

Одамнинг турмушида—катта тажрибасида, дунё-қарашида қутлуғ қадам ташлашида ёшнинг муҳим аҳамияти бор. Сабаби: ақллилик, тажриба синовларда камол топади. Жамиятда ўзининг тутган ўрнини тушунган кишигина гўзал умрини фақат ўзи учун эмас, балки жамият фойдасига сарф этади. Шунинг учун ҳам у ҳамманинг иззат-икромига сазовордир.

Одамнинг умри турли-тумандир. У қадамба-қадам турли манзараларга, ҳолатларга, турли воқеаларга дуч келади. Ана шу кўзга кўринган, қулоққа эшитилган ёқимли ё ёқимсиз нарсаларнинг, воқеаларнинг ҳаммаси турмушнинг аччиқ-чучугига тушунган одам ақлида озми-кўпми таъсир қолдиради. Шу таъсирлар нечоғли ўсса одамнинг ақли ҳам шунчалик такомиллаша боради.

Шу ўринда менинг дўстларимдан бири Шароф Рашидов кўз олдимга келади. У Октябрь тенгдоши.

Менинг ишончим комилки, унинг ҳали ҳеч нарсани сезмаган нозик қулоғига етиб келган дастлабки товуш «Аврора»нинг гумбирлашидир. Балки бу гумбурлаш унинг илк бор «инга»лаши билан ҳамоҳанг бўлгандир. Балки унинг кўз қорачиғида ўша гумбирлашнинг дастлабки учқунлари акс этгандир. Мана шу учқунлар кўплар қатори уни ҳам камол топтирди.

Шароф Рашидович партия ва давлат ишида, жамоатчиликда, одамгарчиликда, ёзувчиликда ҳурматга лойиқ инсон. Республика саноати, қишлоқ хўжалиги ва маданиятининг ривожланишида, ўзгаришида Шароф Рашидовичнинг ҳам хизматлари бор. У партия ва халққа вафодор, кишиларга яқиндир. Унинг ҳаётимизни, совет кишиларининг меҳнатини, жасоратини тараннум этган ҳаққоний асарларини туркман китобхонлари ҳам завқ-шавқ билан ўқимоқдалар.

Қадимда бир деҳқон «Менинг туям минг пуд пахта кўтаради» деган экан. Бу ибора пахта толасининг қамиш туфонидан ҳам енгиллигини билдирар эди. Худди шундай енгил пахтадан миллионлаб тонна хирмон кўтариш ҳазил иш эмас. Бу таққоссиз, қаҳрамонона меҳнат қилишни талаб этади. Ўзбек халқининг меҳнатсеварлиги, бунёдкорлиги ҳаммамизга маълум. Шароф Рашидович ана шу ўзбек халқи орасидан етишиб чиққандир.

Мен дўстим Шароф Рашидовичнинг йигитлик чоғини Совет ҳокимиятининг 50 йиллик байрами билан бирга қутлайман!

Унга тан-соғлиқ, шодлик, бахт, жўшқин ижод ва узоқ умр тилайман!

САЛОМ, ҚАРДОШИМ

Мирзо ИБРОҲИМОВ.

Шароф Рашидов — атоқли ёзувчи, жамиятимизнинг ёрқин идеалларини, ҳаётимизнинг кўркамлигини, кишиларимизнинг олижаноблигини куйловчи ижодкордир. Шу сабабли унинг асарлари гўзал, ҳаётбахш руҳ билан суғорилган бўлиб, кишиларни ўзига тортади, дилларни қувончга тўлдиради. Ёзувчи аниқ позицияда туриб, замонамизнинг энг мураккаб муаммоларига сезгирлик билан қарайди, унга революцион нуқтаи назардан муносабатда бўлади. Унинг асарлари шаклан пухта, мазмунан тийран, ҳаммага тушунарли, содда бўлишининг сабаби ҳам шундадир.

Маълумки, санъаткорнинг ижодий фаолияти унинг шахсий ҳаёти билан чамбарчас боғлиқ бўлади. Содда, олижаноб, ҳақиқатгўй, ҳалол инсон—ёзувчигина кишиларга меҳр-муҳаббат билан суғорилган ёрқин, ёқимли асарлар ёза олади, китобхонларнинг дилига йўл топиб, уларнинг қалбидан жой ола олади. Мен китобхон, дўст ва ҳамкасб сифатида Шароф Рашидовнинг насрий асарларида ана шу хусусиятлар мужассамланганлигини кўраман. Унинг «Бўрондан кучли» ва «Кашмир қўшиғи» лирик қиссаларини ҳузурланиб ўқидим, улардан завқландим. Адиб усталик билан яратган Ойқиз образи менга яқин, қадрдон бўлиб қолди. Ойқиз менинг республикам—Озарбайжоннинг ҳар бир шаҳар ва қишлоғида учрайдиган қиз-жувонларга жуда-жуда ўхшайди.

Қадрли дўстим эллик ёшга тўлган кунда мен ажойиб сўз устасига Каспий қирғоқларидан қизғин салом йўллайман, соғлик, узоқ умр, ижодда янги ғалабалар тилайман. Чўх яша, умринг узоқ бўлсин, қардошим!

РАЙКОМ ВА БОШЛАНҒИЧ ТАШКИЛОТЛАР

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Халқимизнинг синалган жанговар авангарди бўлган шонли Коммунистик партиямиз ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар ва зиёлиларнинг илғор, энг онгли қисмини ўз атрофида ихтиёрий равишда бирлаштирган. Ўз табиати билан совет халқининг йўлбошчиси бўлган бу партия марксча-ленинча таълимот билан қуролланганлиги, мана шу таълимот асосида ишлаб чиқилган Программага амал қилаётганлиги туфайли жамиятимизда сафарбар қилувчилик ва ташкилотчиликдан иборат буюк ролни муваффақиятли адо этмоқда. Демократик централизм принципи асосида иш кўраётган партиямиз ўз сафларининг ғоявий ва ташкилий бирлиги, метиндек мустаҳкамлиги, барча коммунистларнинг юксак онгли интизоми билан халқимизнинг меҳр-муҳаббатини қозонди.

Сўнгги йилларда, айниқса КПСС Марказий Комитети октябрь (1964 йил) Пленуми ва партия XXIII съездидан кейин район партия комитети иқтисодий-сиёсий масалаларни ҳал қилишда коллегиал раҳбарлик методларини такомиллаштириш ва бошланғич ташкилотларнинг ролини оширишга муваффақ бўлди. Район партия комитети корхона, муассаса ва хўжаликлар фаолиятига бошланғич ташкилотлар орқали партиявий таъсир ўтказиш, халқ оммаси билан алоқани мустаҳкамлаш ва коммунистларнинг ташаббускорлигини ривожлантириш борасида ижодий йўл тутаётир. Шунинг оқибатида бошланғич партия ташкилотларининг обрўси, сиёсий ва ташкилотчилик роли тобора оширилмоқда. Бошланғич ташкилотлар ўзларининг асосий диққат-эътиборини кенг меҳнаткашлар оммасининг сиёсий, меҳнат активлигини оширишга ва турмуш фаровонлигини юксалтиришга қаратмоқдалар.

Кадрлар ва коммунистларни ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларига тўғри жойлаштириш, уларнинг ташаббускорлиги ва масъулиятини ошириш, кишиларни меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш масалалари партиявий ишнинг марказига қўйилди.

Партия ташкилотлари ўз фаолиятида ижодий ишлаш қоидаларига қатъий риоя қилмоқдалар. Райкомнинг бюро мажлислари ойида бир марта ўтказиладиган ва унда конкрет партиявий қарорлар қабул қилинадиган бўлди. Бирор масалани қараб чиқишдан олдин ўша соҳада хизмат қилувчи партия ходимлари бу масалани пухта ўрганишади, унинг муҳокамасида кўпчиликнинг таклифи атрофлича ўрганилади, коллективнинг фикр ва мулоҳазаларига эътибор берилади. Шу тариқа чиқарилган қарорлар оғишмай бажарилаётир.

Бошланғич ташкилотларнинг фаолиятини активлаштириш, ижодий ва конкрет иш олиб боришини таъминлаш тадбирлари изчил амалга оширилаётир. Партия йиғилишлари, ишлаб чиқариш, идеология ишларига доир семинар-кенгашлар, партия комитети пленумлари ўз муддатида, юксак савияда ўтказиб турилиши, актуал масалаларнинг ўз вақтида, тўғри ҳал қилиниши коммунистларни, кадрларни тарбиялаш ва уларнинг ишчанлигини оширишда ижобий роль ўйнамоқда.

Район хўжалигининг барча тармоқларидаги кадрлар составида катта сифат ўзгариши юз берди. Бошланғич партия ташкилотлари секретарлари, корхона, хўжалик, цех, бригада раҳбарларини бош мутахассисларни танлашда уларнинг ишчанлиги, сиёсий етуклиги, маълумоти ва тажрибасига, одамлар билан ишлайбилиш қобилиятига алоҳида эътибор берилаётир. Ўз навбатида бошланғич ташкилотлар ҳам корхона, қурилиш, колхоз, совхоз раҳбар ходимларини, бригадир, ферма мудири ва бошқа кадрларни тарбиялаш соҳасида мунтазам иш олиб бораётирлар. Ҳар бир кадр, ҳар бир оддий колхозчи ва ишчи билан алоҳида ишлаш, уларнинг куч-ғайратини қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг оғишмай бажарилишини таъминлаш учун актив курашга сафарбар этишда партия ташкилотлари диққатга сазовор ишлар қилишапти.

Ҳозир районимиз партия ташкилоти атрофига 63 та йирик бошланғич ташкилот уюшган. Цех ва бригада партия ташкилотлари сони юздан ошиб кетди. Булар катта куч бўлиб, ўз участкаларида чинакам ташкилотчилик ишларини олиб боряптилар, коллективларнинг куч ғайратини хўжалик, маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга сафарбар қилаётирлар.

Райком партия ташкилотлари секретарлари идеология фронти ходимларининг малакасини ва ишчанлик қобилиятини ошириш мақсадида мунтазам равишда семинар-кенгашлар ўтказиб, уларда партиявий иш услубининг хилма-хил томонларини пухта ўргатмоқда.

Экономикамизда қишлоқ хўжалиги етакчи ўрин тутади. Бундан уч йил илгари районимиз пахта ва бошқа маҳсулотлар етиштиришда анча оқсоқланиб қолган эди. Қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлиги ва чорвачилик маҳсулдорлиги йил сайин камайиб бораётган эди. Бунга ортиқча чидаб туриш мумкин эмас деган қарорга келган коммунистлар ва мутахассислар қолоқлик сабабини чуқур ўрганишди. Аввало хўжаликка малакали раҳбарлик қилиш, бошланғич партия ташкилотларининг сафарбар этувчилик роли, коммунистларнинг кенг меҳнат аҳлининг ижодий ташаббускорлигини оширишдаги авангардлиги кучайтирилди, фойдаланилмаётган ички резервлар тўла ҳаракатга келтирила бошлади.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда ҳукм сурган нуқсонларга узил-кесил хотима берилди. Хўжаликлар экономикасини, меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлигини кўтариш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирлар изчил амалга оширилиши туфайли район қолоқликдан чиқарилди.

Бошланғич ташкилотларнинг жанговарлигини, коммунистларнинг ташаббускорлигини оширишда партия XXIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг V ва VIII пленумлари қарорларига риоя қилмоқдамиз. Ана шу ҳужжатларда партиявий иш—ижодий иш эканлиги, ҳамиша замон руҳи билан яшаш, илмий ижодкорлик, ленинча принципиаллик кўрсатиш, илғор тажрибаларни оммалаштириш, ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир меҳнаткашнинг ютуқларини тўғри баҳолаш, камчиликларини вақтида тузатиш, кишиларни софдиллик, камтарлик руҳида тарбиялаш зарурлиги алоҳида таъкидланган. Бу масалалар район партия комитетининг диққат марказида турибди.

Райком ходимлари корхона, муассаса, колхоз ва совхоз партия ташкилотларининг фаолиятини ўрганиш ва уларнинг сиёсий ташкилотчилик ролини ошириш, хўжалик ишларига партия ташкилотлари орқали таъсир ўтказиш учун кураш олиб бораётирлар. Райком инструкторларининг партия ташкилотларида жонли партиявий иш юргизишлари учун имконият яратиб берилди. Улар партия ташкилотларига оператив ёрдам кўрсатаётирлар.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришда партия кучларининг тўғри жойлаштирилиши асосий омил бўлди. Ҳозирги вақтда район колхоз ва совхозларидаги мингдан ортиқ коммунистнинг 90 процентдан кўпроғи бевосита ишлаб чиқаришда қатнашиб, ҳамма участкаларда бошқаларга ибрат кўрсатмоқда.

Юбилей йили бутун республикамизда бўлганидек, районимизда ҳам катта меҳнат ғалабалари билан нишонланаётир. Она-Ватанга берган сўзимизнинг устидан чиқиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш топшириқларини муддатидан илгари адо этдик. Районимиз меҳнат аҳли юбилей вахтасини давом эттириш, беш йилликнинг иккинчи йилидаги меҳнат зафарларимизни тағин ҳам салмоқдор қилишга сўз берди. Ушбу режаларнинг рўёбга чиқишида омманинг моҳир ташкилотчилари бўлган коммунистлар ва улар уюшган бошланғич партия ташкилотлари жонбозлик қилмоқдалар.

М. РАЗЗОҚОВ,
Ўзбекистон КП Амударё район комитетининг биринчи секретари.

САМАРҚАНД—ОБИДАЛАР МАСКАНИ

(Боши 1-бетда)

Пленум Самарқанднинг юбилей байрамига тайёргарлик кўришга катта эътибор берди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Самарқанднинг 2500 йиллигига тайёргарлик кўриш чоралари тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. К. Зиёдуллаев доклади тингланди.

Халқимизнинг тарихий ва маданий ёдгорликларини сақлаш—умумхалқ ишидир. Бунга аҳолининг кенг табақаларини жалб этиш катта аҳамиятга эгадир. Давлат органлари йўли билан амалга оширилаётган тадбирлар моддий маданият ёдгорликларини сақлашга омманинг бевосита ва актив иштирок этишини уюштириш билан янада кучайтирилиши, айниқса муҳимдир. Бу барча ёдгорликларни тўла-тўкис сақлашнинг ҳал қилувчи шартидир. Янги тузилган жамият бу муҳим вазифани чуқур англаган ҳолда жойларда ишни қизитиб юборди ва қисқа муддатда анчагина кўзга кўринарли ишни амалга оширди. Жамиятнинг устави тасдиқланди ва рус-ўзбек тилларда босилиб, жойларга юборилди. Биринчи сентябргача республикада жамиятнинг 5500 бошланғич ташкилоти тузилди. Бу ташкилотлар орқали жамият ҳисобига бир неча ўн минг сўм маблағ тушди. Вазифа жамиятнинг жойлардаги барча маҳаллий органлари ишини янада активлаштиришдан иборатдир.

Жамият моддий маданият ёдгорликларини реставрация қилиш учун давлат маблағлари ҳисобига ва жамоатчилик кучи билан кўп ишларни амалга оширди. Бунинг натижасида кўп ёдгорликлар табиатнинг бузувчи кучидан муҳофаза этилди. Самарқанд мисолида буни яққол кўрамиз.

Самарқанд шаҳри архитектура ёдгорликларининг умумий аҳволи анча қониқарли. Ҳозир бу ерда давлат муҳофазасидаги архитектура ёдгорликларини қайта тиклаш юзасидан катта ишлар амалга оширилди. Ёдгорликларга олиб борадиган йўллар қисман бўлса ҳам тартибга солинди. Кўп меҳнат талаб қиладиган қатор мураккаб ишлар амалга оширилди. Жумладан, Улуғбек мадрасасининг ички ва ташқи томонлари бутунлай тикланди, минораси тўғриланди. Шердор мадрасасининг эса ҳамма ташқи ва ички пештоқлари гузатилди. Бўёқли гуллари тўлатилди. Айтиш мумкинки, Шердор ёдгорлигини реставрация қилиш умуман охирига етказилди. Шоҳизинда ансамблини сақлаш юзасидан дастлабки ремонт амалга оширилди. Археологик қидирувлар натижасида ансамблнинг янги мақбаралари топилиб, экспозицияга қўшилди. Гўр Амир мақбарасида ҳам катта ишлар қилинмоқда. Ҳозир Самарқандда илмий реставрация устахонасининг ишлаб чиқариш базаси қурилмоқда. Бу ўша жойнинг ўзида бадиий безатиш материалларини тайёрлаш имкониятини беради. Йигирма беш аср юзини кўрган, жаҳон маданиятининг энг қадимий маркази бўлган Самарқандда ҳали яна кўп ишларни амалга ошириш лозим.

Шу билан бирга, тарихий ва маданий ёдгорликлар жойлашган ҳамма ерда ҳам, уларни сақлаш ва реставрация қилиш ишлари муваффақиятли боряпти деб бўлмайди.

Бухоро Сурхондарё, Қашқадарё областларида ҳам тарихий ёдгорликларни асраш ҳамда жамият ишига яқиндан самарали ёрдам бериш иши қониқарли деб бўлмайди.

Ўртоқ С. К. Зиёдуллаевнинг докладида Самарқанднинг 2500 йиллигини нишонлаш муносабати билан қилинадиган катта ишлар батафсил кўрсатиб берилди.

Самарқанд Совет ҳокимияти йилларида қайтадан туғилди, янги, обод кошоналар, кўчалар билан яшариб кетди.

Бу улкан юбилейга тайёргарлик кўришда қурувчилар зиммасига катта вазифалар юклатилган. Афсуски, Самарқанддаги 150- қурилиш тресги ўз зиммасига олган топшириқларни бажаришда жуда сусткашлик қилмоқда.

Докладларда моддий маданият ёдгорликларини сақлаш ва пропаганда қилиш бўйича жамият олдида турган вазифалар ҳамда Самарқанднинг бўлғуси катта тўйи муносабати билан шаҳардаги архитектура ёдгорликларини тайёрлаш масалалари кенг муҳокама қилинди.

Докладлардан сўнг музокаралар бошланди. Музокарада республика маданият министри Воҳид Зоҳидов, Самарқанд шаҳар партия комитетининг биринчи секретари М. Н. Ҳайитов, профессор Г. А. Пугаченкова, Андижон область ижроия комитети раисининг ўринбосари Турсуной Каримова ва бошқа ўртоқлар қатнашдилар. Бу ерда сўзга чиққан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик Т. Қориниёзий тарихий ёдгорликларни асраш ва пропаганда қилиш ҳақида гапирди. У бу соҳада қатор ишлар амалга оширилган бўлса ҳам, ҳали камчилик ва этишмовчиликлар мавжудлигини айтди.

Башарият тарихида янги ёрқин даврни бошлаб берган Улуғ Октябрь революцияси асрий Самарқанднинг минг-минг кунлик қора тунини «Аврора» садоси янграган кун нурофшон қилди, халқ моддий ва маданий бойликларини сақлаш имкониятига эришди.

Биз партия ва ҳукуматимиз яратиб бераётган катта имкониятдан фойдаланиб, тарихий ва маданий ёдгорликларни муҳофаза қилиш бўйича муҳим тадбирларни амалга оширишда умумхалқ сафарбарлигига эришишимиз лозим. Ёдгорликларни сақлаш—умумхалқ ишидир.

Пленум тарихий ёдгорликларни сақлаш реставрация ва пропаганда қилиш ишини янада яхшилашга қаратилган қарор қабул қилди.

Пленум ишида республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари С. О. Азимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири С. Ш. Шермуҳамедов, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Усмонов, область ижроия комитетининг раиси А. А. Хўжаев ҳамда республика министрликлари область ижроия комитетлари ва фан, маданият ходимлари вакиллари ҳам қатнашдилар.

Р. РАҲМОНОВ,
Л. ЭРГАШЕВ.
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ДЕҲҚОН ДОВРУҒИ

Совет кишилари, бутун тараққийпарвар инсоният Улуғ Октябрь инқилобининг 50 йиллигини зўр шод-хуррамлик билан нишонлади. Юбилейга ҳар ким ўз совғаси билан келди. Ҳамма шу шодиёна айёмни муносиб кутиб олиш учун ўз бурчини ҳалоллик билан бажарди. Ўз касбига меҳр қўйиб ишлади, далаларда жасорат кўрсатди. Ана шулар тўғрисида редакциямиз жойлардан жуда кўп хат-хабарлар, телеграммалар олди.

Юбилей почтасига якун

Тошкент областидаги «Чаноқ» совхозидан А. Ҳатамов хабар ва бир неча сурат юбориб, уларда пахтакорлар эришган улкан ғалабаларни тасвирлашга ҳаракат қилган. Одамларнинг пахта фронтида жасорат кўрсатиб ишлаётганлигини мамнунлик билан билдирган. И. Одилов. М. Умрзоқов, А. Мамажонов, М. Шарипов, Ж. Йўлдошев, Т. Турдиев, М. Элибоев, Т. Отажонов, Ф. Абдуллаев, Ҳ. Давлатов, А. Худойбердиев, Э. Усмонов, У. Раҳматуллаев, А. Эргашев ва бошқа ўртоқлар Каттақўрғон районидаги Крупская номли, Иштихондаги «Правда», Риштон районидаги «Риштон», Ленинград районидаги «Правда». Бухоро районидаги Фрунзе номли. Жарқўрғон районидаги «Москва», Олтиариқ районидаги «Қизил Ўзбекистон», Қувадаги Энгельс номли, Янгийўлдаги Ҳамроқул Турсунқулов номли; Фарғона область, Киров районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Ленин районидаги Калинин номли, «Правда Востока», Избоскан районидаги Шермат Юсупов номли хўжаликларда юбилей йилида пахтадан мўл ҳосил етиштирилганлиги, пахтанинг таннархи анча камайтирилганлиги, техникага кенг йўл очиб берилганлиги туфайли меҳнат унумдорлиги кўтарилганлигини маълум қилишган.

— «Ойим» совхозида 72 ёшлик Исмоил ота Шариповни ҳамма ҳурмат қилади, — деб ёзади М. Бобошев ва М. Зулунов ўртоқлар. — Бу отахон пахтачиликда шуҳрат таратган. Исмоил ота ҳозир ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштиришга ажойиб ҳисса қўшиб келяпти. Бухоро районидаги «Маданият», Қоракўл районидаги «Октябрь», Сариосиё районидаги «Коммунизм», Шўрчи районидаги бир қатор хўжаликларда, Жарқўрғондаги «Қизил Октябрь», «Социализм», Янги ариқдаги Охунбобоев номли, Гулистондаги «Ленинград» колхозларида, Мирзачўл районидаги 17- совхозда, Яккабоғ районидаги «Правда», Қарши районидаги «Москва», Шаҳрисабздаги «Коммунизм», Хўжаобод районидаги Жданов номли хўжаликларда қишлоқ хўжалик экинларидан, айниқса пахтадан кутилганидан ҳам ортиқ ҳосил олинган. Бу хўжаликларнинг аъзолари Октябрь байрамига яхши совғалар тайёрлаб, инқилоб тантаналарини ёруғ юз билан нишонладилар. Ҳозирги кунда улар келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратиш учун фидокорона меҳнат қиляптилар.

Бу мисраларни Х. Шихов, М. Холбобоев. Б. Меликов, А. Полвонов, Х. Турсунбоев, Р. Рўзибоев, Ҳ. Турдиев, Б. Жабборов, И. Тўхтамишев ва бошқа кўпгина ўртоқларнинг хатларида ўқиймиз. Гулистон шаҳридан Х. Аминов, ҳарбий хизматчи Х. Алиқулов сингари неча ўнлаб газетхонлар совет пахтачилигини ривожлантириш ишига ҳисса қўшган азамат кишиларимиз ҳақида хабарлар юборишган.

Пахтамиз — бахтимиз. Пахтамиз — миллий бойлигимиз, қардош халқлар олдидаги интернационал бурчимиздир. Республикамиз пахта билан донг таратган. Юбилей тантаналари кунларида мамлакат «оқ олтин» хирмонини 3 миллион 800 минг тонналик ҳосилимиз билан бойитган бўлсак, ҳадемай 4 миллион тоннамиз тайёр деб рапорт берамиз. Бунинг учун далаларда ижодий меҳнат ҳамиша қайнаб турибди. Пахтамиз мўлжалдагидан ҳам кўп бўлади. Сўнгги кўсаккача йиғиштириб олиш учун кураш қизғин тус олган. Айни вақтда ерларни шудгорлаш, ўғитлаш ишлари ҳам бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам қўлга киритилаётган зафарларимиз қалбларимизни қувончларга тўлдирмоқда. Ўртоқ М. Пейсинов бундай деб ёзади:

— Янгийўл райони паррандачилари 1 миллион 104 минг дона тухум топшириб, йиллик планни сентябрь ойидаёқ бажариб қўйган эдилар. Улар шу кунларда давлатга тухум сотишни қизғин давом эттиришяпти. Нарпай районидаги Ленин номли, Самарқанд районидаги «Москва», Охунбобоев номли, Куйбишев номли колхозларда мева-чева, узум ва сабзавот маҳсулотлари сероб бўлди. Самарқанд районидаги «Москва» колхозининг Раҳим Ражабов. Карим Носиров, Насим Насриев, Мўмин Отамуродов ўртоқлар бошлиқ бригадалари ҳар гектар ердан 270-300 центнердан ошириб сабзавот ҳосили етиштирдилар. Шу хўжаликлардаги ишлар тўғрисида Р. Раҳимов, А. Ражабов, Б. Имомов, Р. Қурбонов ва бошқа ўртоқлар ёзиб юборишган.

М. Раҳматов, С. Хўжаев, Н. Неровний, А. Мадраҳимов, Ғ. Абдумаҳмудов, Т. Ҳатамов, Т. Алиасқаров, А. Азаматов, У. Сатторов, Б. Хўжақулов, А. Холмуродов. Т. Улашев ўртоқлар Самарқанддаги «Нурота» совхозида. Фарғона районидаги «Коммуна» колхозида, Охунбобоев районидаги бир қатор хўжаликларда, Учқўрғондаги ва Ленин районидаги бирқанча колхозларда, Андижондаги «Москва», «Октябрь», Ленин районидаги «Пахтакор», Чустдаги Калинин номли колхозларда, Задарёдаги «Гулбоғ» совхозида. Ленин районидаги Ильич номли, Ғиждувон районидаги «Пахтаобод» колхозларида, Термиз районидаги Жданов номли колхозда, Шерободдаги «Коммунизм» совхозида боғлар кенгайганлиги, турли мева-чевалар жуда сероб бўлганлиги, чорвачилик ривожланаётганлиги, маҳсулот кўпаяётганлиги ҳақида қувонч билан хабар қилишади.

Хоразмлик Э. Мадраҳимов, Шовот районидаги Киров номли колхоз эришаётган ютуқлар тўғрисида ҳикоя қилган. Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси Юсупов ва партия ташкилотининг секретари Мавлонов ўртоқлар редакциямизга мақола юбориб, давлатга гўшт, сут, тухум, қоракўл тери, сабзавот, дон, мева ва бошқа маҳсулотлар сотиш планлари муддатидан илгари анча ошириб адо этилганлигини маълум қиладилар.

Қорақалпоғистон АССР Қўнғирот районидан А. Нийетуллаев, Янгийўл районидан Т. Нурқўзиев, Ильич районидан Т. Тиркашев, Зомин районидан Х. Гадоев, Косон районидан Б. Холёров, С. Отажонов, Қамаши районидан М. Рўзиев. Шаҳрисабздан Н. Қурбонов ўртоқлар мазкур жойларда қишлоқ хўжалиги юксалаётганлиги, янги боғлар барпо этилаётганлиги, экин майдонлари кенгайиб ҳосилдорлиги ошиб бораётганлигини қайд қиладилар. Янгийўллик Т. Бобоев эса ҳашаротларга қарши курашда ишлатиладиган дориворлар ва уларнинг аҳамияти ҳақида мулоҳаза билдирган.

Редакцияга келаётган хатлар ранг-баранг... Бу хатлар мазмуни бир мақсадга қаратилган. У ҳам бўлса, республикамиз меҳнаткашлари шонли 50 йилликни ажойиб зафарлар билан нишонладилар ва келгуси ишларига улкан режалар тузиб олмоқдалар.

◆

Тошкент шаҳрида, студентлар шаҳарчасига яқин жойда, Виставка кўчасида сунъий яхмалакхона қурилмоқда. Бу ерда хоккей ўйинлари ўтказиш мумкин, шунингдек муз устида балет томошаларини ҳам кўрсатса бўлади. Бу спорт иншооти майдонини бир оз ўзгартириб, кураш, бокс, волейбол мусобақаларига мослаша ҳам бўлади. Яхмалакхонага 6 мингга яқин томошабин сиғади. Бу спорт иншоотини «Средазтрансстрой» трестига қарашли 194- қурилиш-монтаж поездининг бинокорлари бунёд этмоқдалар. Суратларда (юқорида): электрпайвандчи Надежда Исаева, пастдаги суратда эса қурилиш прораби Олег Рахманин. Улар қурилиш пешқадамларидир.

И. Глауберзон фотолари.

Яхши кишиларимиз

БОҒ ОШИҒИ

Тўсатдан бошланган Улуғ Ватан уруши Шароф Неъматовнинг илмий ишини вақтинча тўхтатиб қўйди. Шароф ака Ватан мудофаасига отланди. Коммунистик партия сезгир ва мустаҳкам иродали Неъматовни шу йили давлат хавфсизлиги органларига ишга юборди. Бу масъулиятли жойда у 12 йил ишлаб, бор куч ва ғайратини халқ хавфсизлигини таъминлашга бағишлади.

Неъматов урушдан кейин 1954 йилда ўзи ўқиб, таълим олган Мичурин номли техникумга директор бўлиб келди. Бу ерда у малакали кадрлар тайёрлашга жонкуярлик билан қаради.

У 1957 йилнинг охирларида Самарқанднинг Янгиариқ даштида ташкил топган Ўзбекистон боғдорчилик, узумчилик ва виночилик институтининг ҳозирги филиалига директор қилиб тайинланди. Филиалда ишлар ҳали кўнгилдагидек юришиб кетмаган, ношуд раҳбар билан келишолмай, кўпгина тажрибали ходимлар кетиб қолган эди. Шароф Неъматов ширинсуханлиги билан коллектив юрагига йўл топиб, уларни чўлни мумкин қадар кўпроқ ўзлаштиришга, гулистонга айлантиришга даъват этди. Шундай пайт бўлдики, бир илмий ходим бошқа ишга жойлашиш мақсадида самолётга билет олиб «эртага жўнайман» деган куни раҳбарга хос муомала билан, ёрдам кўрсатиб, уни олиб қолишга муваффақ бўлди. Шароф ака ҳаётида бундай воқеалар кўп бўлган. У филиалнинг қайси соҳаси бўлмасин, бир текис юксалтириш, ҳувиллаб ётган чўлда яшнаган боғ-бўстон бунёд этиш режаларини тузди, бунинг йўлларини излади, у аввало камтарлиги, дилкашлиги, ғамхўрлиги, ажойиб фазилатлари билан коллектив кучини улкан ишга сафарбар эта олди.

Ташвишли кунлар ортда қолиб кетди. Шароф Неъматовнинг жонкуярлиги билан катта ўзгаришлар рўй берди. 10 йил мобайнида бу ерда 120 оила истиқомат қиладиган уй-жой бинолари, мактаб, магазин, ошхона, ҳаммом, медицина пункти, гараж ва трактор парки, 1957 йилдаги кичкина кўримсиз уй ўрнида икки қаватли идора биноси — шинам Янгиариқ посёлкаси вужудга келди. Филиал ҳар томонлама ўсди, юксалди, илмий ишлар савияси яхшиланди, маҳсулот кўпайди. 10 йил ичида ўн бир диссертация ёқланди, ҳозир яна учтаси тайёр. Турли тажрибалар асосида 300 дан ортиқ илмий иш ёзилди, илмий ходимлар 30 кишига етди. Ниҳол берадиган оддий бир участка эндиликда йилига 400 минг дона соғлом ниҳол ва ток қаламчаси етиштираоладиган кўчатзорга айланди. Бу ерда 10 йил давомида 900 минг дона ниҳол тайёрланди. 40 гектар токзор ва 160 гектар боғдан ҳар йили 700 тоннагача маҳсулот олинмоқда. Ижодкор олимлар мева ва узумнинг 39 хил янги серҳосил, тезпишар сортларини ишлаб чиқаришга жорий этишди. Бундай ютуқларни қўлга киритишда Ш. Неъматовнинг ҳам ҳиссаси бор. Умрини халқ ишига сарф этиб келаётганлиги учун у икки марта «Меҳнат Қизил Байроқ» ордени, бир неча медаллар, фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган, бир неча бор Самарқанд шаҳар Совети депутатлигига сайланган. У ҳозир докторлик диссертацияси устида ишлаяпти.

Э. ҲОЖИҚУРБОНОВ,
Самарқанд райони, «Москва» колхози.

Шифокор мулоҳазалари

МАКТАБ ВРАЧИ

Инсон учун соғлиқдан кўра қимматлироқ бойлик йўқ. Шифокорлар—соғлиқ посбонлари. Мен бу мақоламда болалар саломатлигининг ҳимоячилари — мактаб врачлари ҳақида ҳикоя қилмоқчиман.

Мактаб врачи педиатр бўлиши, ўз мактабидаги биринчи синфдан то охирги синфгача бўлган болаларнинг соғлиғини аниқ билиши лозим. Ўз саломатлигидан шикоят қилувчидан ташқари бошқаларнинг ҳам соғлиғини яхши билиши, уларни тез-тез текширишдан ўтказиб туриши керак. Касаллиги аниқланган болаларни тезда даволаш ва ота-оналарни ҳам ўз вақтида огоҳлантириш керак. Бундан ташқари, мактабда санитария минимумига риоя қилиш, болаларнинг тўғри овқатланишини йўлга қўйиш ҳам врач зиммасида. Ёзги каникул кунларида жисмоний заиф болаларни биринчи навбатда санаторийларга юбориш мактаб врачининг муҳим бурчидир.

Болаларни соғлом тарбиялашда жисмоний тарбия муҳим роль ўйнайди. Мактаб болалари ўртасида бадан тарбия машғулотлари врачнинг назорати остида ўтказилгани маъқул. Чунки енгил ҳаракатлардан ташқари сакраш, чопиш, сузиш, бокс, волейбол, футбол ўйинлари болаларнинг ёшига, соғлиғига қараб белгиланади.

Ҳаммамизга маълумки, ревматизм оғир касаллик. Бу кўп вақт мактаб ёшидаги болаларда тез-тез учрайди. Бунда аввало боланинг томоқ ёки тиш оғриғига алоҳида эътибор бериш керак. Ўқувчилар кўп вақт ота-оналарига оёғим оғрияпти, деб шикоят қилишади. Лекин кўпчилик ота-оналар буни кўп югурганликдан, тўполон қилганликдан кўрадилар. Агар бола томоғим оғрияпти, деса «совуқ сув ичганингдан, ҳеч нарса қилмайди», деб қўя қолишади. Ҳолбуки, мана шу бепарволик оқибатида болалар ревматизм ёки юрак касалига йўлиқадилар.

Мактаб врачи сезгир ва меҳрибон бўлиши керак. У ўз вазифасига сидқидилдан ёндошса, касбини севса, ҳурмат қилса, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлади. Лекин врачлар баъзан ўз ишларига енгил-елпи қарайдилар. Оқибатда кўнгилсиз ҳодисалар юз беради. Мана бир мисол: ўтган ўқув йилида Киров районидаги 8-мактабда кўнгилсиз воқеа рўй берди. Битирувчи синф ўқувчиси Ҳ. Тўлаганов ўқиш, ахлоқ ва интизомда барчага ўрнак эди. У ҳеч вақт саломатлигидан шикоят қилмаган. Физкультура дарси «Победа» боғида ўтказилиб, ўқувчилар минг метрга югуришган. Ҳикматулла тенгқурлари қатори югурган. Аммо ярим йўлга борар-бормас йиқилади. Йиқилади-ю, қайтиб турмайди. Текширишда 17 ёшли бу ўқувчи юрак касалидан вафот этганлиги аниқланди. Ўқувчи врач кўригидан ўтганида эди, бундай фожиа юз бермаган бўлур эди.

Мактаб врачларини ўз вазифасини билмайди, жавобгарликни сезмайди, дейиш ҳам нотўғри. Чунки уларнинг қарамоғида бир мактаб эмас, аксинча бир неча мактаб, болалар боғчаси, ясли ҳам бўлади. Бундай шароитда ҳар қандай врач ҳам қийналиб қолади. Агар бир кунлик иш вақтида 50 бола кўрилса, жуда катта гап. Шунинг учун, менимча, бу ҳақда жиддий ўйлаш керак.

Биз юқорида мактаб врачи педиатр бўлиши керак, дедик. Чунки жуда кўп мактабларда педиатр врачлар етишмаганидан соҳаси бошқа врачлар бу ишларда ишлашяпти. Масалан, Қорақалпоғистон АССР маркази Нукус шаҳрида штат бўйича 19 та болалар врачи ишлаши керак. Ҳозир эса 6 врач бор. Тошкент шаҳар Киров районидаги мактабларни кўздан кечирайлик. 88-мактабда мингга яқин бола ўқийди. Шу мактаб врачи 17 йил тери касали бўйича врач бўлиб ишлаган. Ҳозирги вақтда 12-поликлиникада рентгенолог. Ўйлаб кўринг, тери касали, рентгенолог, болалар врачи бўлиб ишлаш бир кишининг зиммасида. 12-мактабда 1080 бола ўқийди. Мактабда эса бир йилдан бери врач йўқ. Шунинг учун дуч келган ердан врач келиб хабар олади.

Бу мисоллардан аксарият мактабларда соғлиқни сақлаш ишлари ёмон аҳволда экан деган нотўғри фикр туғилмаслиги керак. Чунки шундай мактабларимиз ҳам кўпки, уларда ўқув-тарбия ва соғлиқни сақлаш ишларининг яхши йўлга қўйилганидан фахрланади киши. Врач ишининг самарали бўлишида мактаб коллективи, жамоат ташкилотлари, ота-оналар ҳам яқиндан ёрдам беришлари керак.

Мактабларда ўз иши билан мақтанишга арзийдиган софдил ва меҳрибон шифокорлар жуда кўп. Мисол учун Октябрь районидаги 165-мактабни олайлик. Бу мактаб райондаги намунали мактаблардан бири. Унда 1800 бола ўқийди. Бу ерда педагогика коллективи билан жамоатчилик, ота-оналар яқин алоқада. Шунинг учун ҳам ўқиш-ўқитиш билан бирга соғлиқни сақлаш ишида ҳам катта ютуқлар қўлга киритилган. Мактабда моҳир врач. Р. Абдураҳмонова ва икки ҳамшира ишлайди. Мактаб врачининг бир йиллик ва кундалик иш плани педагогика советида тасдиқланган. У деярли ҳар куни болаларни медицина кўригидан ўтказади. Синфхоналарнинг, коридор, ошхоналарнинг тозалигини текширади, саломатликка доир лекциялар ўқийди. Ҳамширалар ҳам ўз вазифасини сидқидилдан адо этади. Бу мактабда ёзги каникулда қайси бола қаерда дам олиши, кимлар санаторийга юборилиши ҳақида аввалдан ўйланади. Мактабда юқори синф қизларидан иборат қизлар совети тузилган бўлиб, улар ҳам шифокорларга яқиндан ёрдам беришади. Бу ерда соғлиқни сақлаш университети ташкил этилган.

И. ФОЗИЛОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач.

ХАЛҚ САНЪАТИ ХАЗИНАСИ

Ўзбекистонда асрлар давомида яратилган халқ санъатига Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейингина эътибор берилди. Агар ўтган асрлар санъат тарихи, жумладан, ўрта аср, хусусан Ўзбекистон санъати тарихига назар ташласак, фикримизга кўп далиллар топишимиз қийин эмас. Подшо ва амирлар буйруғи, катта ер эгаларининг талаби билан яратилган қадимги Халчаён, Варахша, Афросиёб. Самарқанд ва Бухоро, Хива ёдгорликларини безатиб турган расм ва ҳайкаллар, ганч ва ёғоч ўймакорликлари, нодир қўлёзма китобларга ишланган миниатюраларда тарихий воқеалар юксак маҳорат ва нозик дид билан ифода этилган. Бироқ, бу нафис санъат ҳукмрон синфлар учун хизмат қилиб, тарих ижодкори, моддий бойлик яратувчиси, маданият хазинасининг бунёдкори бўлган халқ ҳаёти, унинг сиймоси тасвирланмаган. Фақатгина Улуғ Октябрь инқилобигина бу ажойиб хазинани ўз яратувчиси—халқ ихтиёрига топширди. Шунинг учун ҳам республика Давлат санъат музейи ўз фаолиятининг бошланғич давридан маҳаллий санъат намуналарини тўплашга ва уни ўрганишга киришди. Кейинги йилларда йиғилган ва яратилган асарлар халқ санъатининг айрим турларини тўлдирди. Халқ амалий санъатининг энг яхши намуналари тўпланиши билан музейнинг олтин хазинаси янада бойиди. Тўпланган асарлар орасида, айниқса, ганчга нақш ўйиш ва гул солиш санъати усталаридан Уста Ширин Муродов, Тошпўлат Арслонқулов. Уста Қули Жалилов, Маҳмуд Усмонов ва бошқа мириқкор усталарнинг асарларини кўриш мумкин.

Экспозицияда Ўзбекистоннинг барча областларида кенг тарқалган ёғочга нақш ўйиш санъатининг турли намуналари бор. Эшик ва дарчалар, панжара ва шунга ўхшаган нозик дид ва маҳорат билан ишланган асарлар намуналарини яратган усталардан хивалик Ота Полвонов, Абдулла Болтоев, тошкентлик Мақсуд Қосимов, Сулаймон Хўжаев, қўқонлик Қодиржон Ҳайдаров ва бошқаларнинг маҳоратларига тан бермай иложингиз йўқ.

Музей экспозициясида кўрсатилаётган экспонатлардан Нурота, Фарғона водийсида ипакдан тўқилган беқасам, шойи ёки атлас намуналарини кўрасиз. Бу эса Ўзбекистон халқ усталарининг читга гул солиш санъатини қанчалик эгаллаганликларини кўрсатади. Булардан ташқари, музейда Тошкент тўқимачилик комбинати, Самарқанд ва Марғилон шойи тўқув фабрикаларида ишлаб чиқарилган газмолларнинг намуналари ҳам бор.

Бу газмолларга гул солишда рассомларимиз миллий санъат намуналаридан фойдаланганлиги яққол кўриниб турибди. «Ҳужум» фабрикасининг каштачиси, Ўзбекистон халқ рассоми Ф. Сайдалиеванинг музейда сақланаётган каштаси билан фахрланамиз. Музейда машина билан тикилган каштa намуналарини ҳам кўриш мумкин.

Экспонатлар орасида нақшлари зар билан тикилган зарбоб тўнларнинг қимматли коллекциялари ҳам бор.

Риштонда ясалган сопол буюмлари, Тошкент керамика заводининг фигурали идишларининг энг яхши намуналари ҳам музейдан жой олган.

Совет кишилари уй-рўзғорда, асосан фабрикада ишлаб чиқарилган буюмлардан фойдаланаётган бўлсалар-да, уларнинг бадиий жиҳатдан яхши безатилган сопол идишларга бўлган талаблари ҳали тўла қондирилгани йўқ. Музейда кўзга кўринган атоқли кулолчи-усталаримиздан тошкентлик М. Раҳимов, Аҳад Аминов, самарқандлик уста Умарқул Тўрақулов, риштонлик Ҳазратқулов ва бошқалар яратган кулолчилик асарларининг энг яхши намуналарини кўрасиз.

Тошкентдаги Чинни заводи бу соҳада диққатга сазовор ишлар қилмоқда. Завод миллий идишларни: пиёла, коса, чойнак, лаган ва шунга ўхшаш буюмларни ишлаб чиқаришда катта муваффақиятларга эришмоқда. Завод рассомлари халқ санъатининг энг гўзал нақшларини ўз асарларида акс эттирмоқдалар. Тошкентга келган қардош республика вакиллари ва чет эл туристлари бизнинг миллий халқ санъатимиз дурдоналарини кўриб қойил қолмоқдалар.

Ўзбек халқ санъати кўп миллатли Ватанимиз санъати хазинасидан муносиб ўрин эгаллади. Асрлар давомида тараққий этган Ўзбекистон халқ санъати Совет ҳокимияти йилларида янада равнақ топди. Шунинг учун ҳам музей коллективи санъаткорларимиз яратаётган энг яхши асарларни халқимизга кўрсатиб, уларни кенг пропаганда қилиш каби шарафли вазифани бажариш учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

С. АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон ССР Давлат Санъат музейи директори.

ШИФОБАХШ ДИЁР

ТЕРМИЗ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Яқинда москвалик шифокор мутахассислардан бир группаси — Марказий курортология ва физиотерапия институтининг илмий ходимлари Сурхондарё областида бўлиб, бу ўлканинг шифобахш сувлари, иқлими ва манзарали тоғлиқ жойларини кўздан кечирган эдилар. Мутахассис гидрогеологлар, химиклар ва климатологлар Жайронхона, Учқизил, Какайди, Лалмикор минерал сувларининг таркибини атрофлича текшириб кўрдилар, Тузлоқ ва бошқа кўллардаги шифобахш балчиқдан намуналар олдилар. Тоғлиқ Бойсун ва Шеробод районларидаги хушманзара ва ажойиб оромгоҳларни бориб кўрдилар.

Мутахассисларнинг мулоҳазаларига кўра, Учқизил сув омбори ёнида жуда кучли таркибга эга бўлган, Кисловодск Мацессасидан қолишмайдиган, олтингугуртга бой минерал сув борлиги аниқланди.

Экспедиция томонидан ўрганилган ва олиб кетилган материаллар Москвада тўла татбиқ қилингандан кейин Сурхондарёда қандай курорт ва санаторийлар очиш масаласи ҳал этилади. Шу йилдан бошлаб Сурхон водийси Бутуниттифоқ Марказий Курортология ва физиотерапия институтининг доимий назорати остига олинди.

А. ХАЛИЛОВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

КОРХОНА ЮЛДУЗЛАРИ

Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига катта меҳнат совғалари тайёрламоқдалар. Ҳар бир ишчи ва инженер техник ходим ўз зиммасига шахсий мажбуриятлар олган эди. Бу мажбуриятлар муваффақиятли бажарилди ва бажарилмоқда.

Осиё Ўзбекова, Мавлуда Эшмуҳамедова, Люба Тимонина, Маъсудахон Алимова каби ўнлаб чеварлар борки, уларни фирма коллективидагилар корхонамиз юлдузлари дейишади. Мақтаганларича бор. Бу ишчилар вақтдан самарали фойдаланиб, машина-ускуналарнинг бир меъёрда ишлашига эришиб, топшириқларни ортиғи билан бажаришга муваффақ бўлмоқдалар. Смена нормаларини 150—170 процент адо этаётган бу азаматлар ҳозир декабрь ойи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришяпти.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

ХОНАДОНДА СУҲБАТ

Бунинг ажабланадиган жойи йўқ. Ҳазорасп район, Навоий кўчасидаги 13-уй шу кунларда жуда гавжум. Бу уйга кириб-чиқаётган ёшлар ва қарияларнинг кети узилмайди. Хонадон бошлиғи Бобожон ота Отабоев келаётганларни очиқ чеҳра билан кутиб олади.

— Оғир ва машаққатли ҳаётни ўз кўзимиз билан кўрганмиз,—дейди ота чуқур хўрсиниб.—Болаларим, инқилобга, янги тузум қуришга оз бўлсада ҳисса қўшганим билан бахтиёрман. Бошдан ўтган воқеаларни Сизларга сўзлаб бериш ҳам фарз, ҳам қарз. Уйда суҳбатни, гурунгни шунинг учун ташкил этганмиз

1920 йилдан бери КПСС аъзоси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор, шахсий пенсионернинг босиб ўтган йўли машаққатли ва шарафли. Ота Хоразмда халқ революциясида қатнашди, босмачиларга қарши курашди, совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш ишида ҳамда колхоз тузишда актив иштирок этди.

Бобожон ота уйида Октябрь лекторийси ташкил этиб, аҳолига оловли йилларда рўй берган воқеаларни ҳикоя қилиб берди. Отанинг турмуш ўртоғи, қишлоқ советининг собиқ раиси Ўғилжон она, ўғиллари—партия ходими Худойберган, юрист Озод, инженер Борис, қизлари — педагог Ойимжон, Раҳима, Нина, хуллас оиланинг ҳамма аъзолари Октябрь лекторийсининг активлари бўлдилар.

Лекторийда ўтказилган бир неча лекция ва суҳбатлар эшитувчиларда яхши таассурот қолдирди.

Ф. ЗОҲИДОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МАДАНИЙ ХИЗМАТ

Шу кунларда пойтахт областида ўзбек адабиёти ва санъати ҳафталиги ўтмоқда.

Ҳамза номли, Навоий номли, Муқимий номли, Горький номли театрлар, Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадаси, «Баҳор» рақс ансамбли, Хоразм ашула ва рақс ансамбли ижодий коллективлари меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатмоқдалар.

Тошкент областида ўтаётган санъат байрами Улуғ Октябрь тантаналарининг давоми сифатида зўр шодиёнага айланиб кетди.

И. ИНОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ФАН ОЛАМИДА

ЎЗБЕКИСТОНДА ферузанинг катта запаслари топилди. Геологларнинг аниқлашларича, Амударёнинг қуйи оқимидан то Қизилқумнинг шарқий қисмигача феруза конлари чўзилиб кетган. Қурама тоғларининг жанубий ёнбағирларида ҳозир бу қимматбаҳо минерални қазиб олишга киришилди.

ГЕОЛОГЛАР бир ярим йил давомида Мугоджарда тошпахта (асбест) конларини қидирдилар. Улар Бугетсой довонидан ўтишаётганда бўри яшайдиган ғорни кўриб қолишди. Унинг атрофида тошпахта бўлаклари сочилиб ётарди. Текширишлар натижасида, бу Уралдаги энг катта кон эканлиги аниқланди.

ТОМДИБУЛОҚ — Қизилқумдаги йирик қоракўлчилик районининг марказидир. Бу ерда зилзила бўлган пайтда район остида ер қатлами ёрилганлиги аниқланган эди. Ҳозир район марказини Қизилқумнинг «тинчроқ» жойига кўчиришга қарор қилинди. Тошкент архитекторлари янги Томдибулоқнинг лойиҳасини тузмоқдалар.

УЗОҚ элларга сафарга борадиган кемаларга ичимли сув ва муз жуда зарур. Ленинграддаги балиқчилик саноатини механизациялаш институти коллективи янги муз генератори ихтиро қилди. Бу генератор ёрдамида ҳар соатда денгиз сувидан бир тонна муз тайёрлаш мумкин. «Восток» балиқ овлаш кемасига шундай генераторлардан 6 таси ўрнатилди.

СОВЕТ океанологлари универсал буйк станцияси яратдилар. Бу станциялар лангар ёрдамида океанлар тубига туширилади. У электрон «хотира» ёрдамида океандаги ўзгаришларни, сувнинг температурасини, тўлқинларни ҳисобга олиб туради.

КУЙБИШЕВ денгизида қумдан 10 метр баландликда тўғон барпо этилди. Бу тўғоннинг лойиҳасини Украина ССР Фанлар академияси Гидротехника институти олимлари тузишган. Бу тўғон оддий пляжга ўхшайди. У қирғоққа ёпирилиб келаётган катта тўлқинларни изига қайтариб юборади, иншоотларни бузилишдан сақлайди, балиқларнинг тинч урчишига шароит яратади.

КИМБЕРЛИТ — олмоснинг йўлдошидир. Воронеж яқинидаги тепаликда кимберлит қатлами топилди. Олимлар шунга асосланиб, бу ерда олмос бўлиши керак, деб тахмин қилмоқдалар. Бу ерда дастлабки қудуқлар қазила бошлади.

СМИТСОНИАН обсерваториясининг ходими Вейс Ернинг радиусини жуда аниқ ҳисоблаб чиқди. У бунинг учун минглаб кузатишлар ўтказди. Ернинг 13 та сунъий йўлдоши орқали маълумотлар олди. Ер планетасининг радиуси 6378,169 километрга тенгдир.

«Вокруг света»дан.

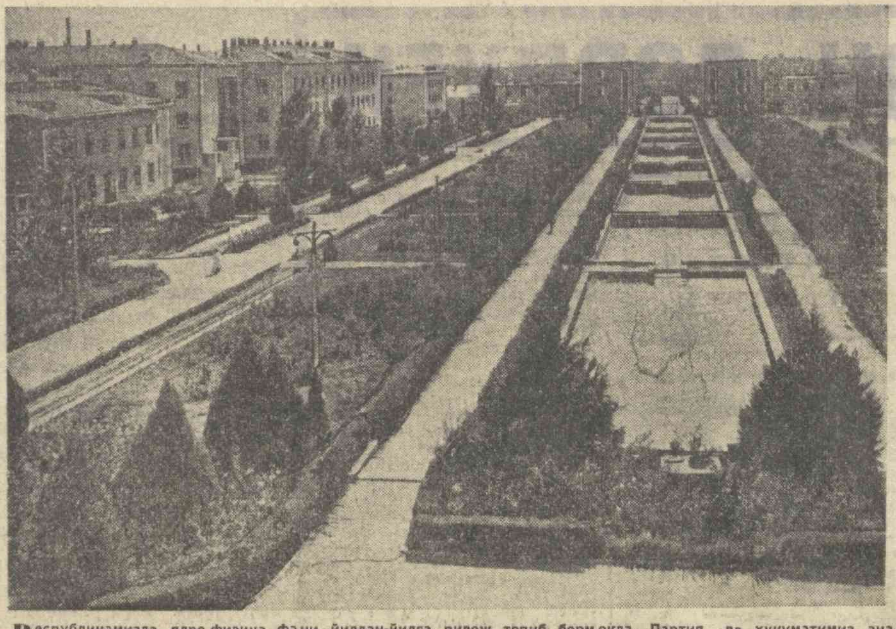

Республикамизда ядро-физика фани йилдан-йилга ривож топиб бормоқда. Партия ва ҳукуматимиз ана шу фан соҳасида қунт билан меҳнат қилаётган, изланаётган олимларнинг унумли ишлаши учун қулай шарт-шароитлар яратиб бераётир.

Суратда: Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси ядро-физика институтининг Қибрайда қурилган, ҳамма қулайликларга эга бўлган янги биноларини кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотоси.

ФУТБОЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

Навқирон Навоий шаҳрининг «Зарафшон» командаси футболчилари ўтган йили «Б» класси мастерлар турнирида биринчи марта қатнашиб, тўртинчи ўринни эгаллаган эдилар.

Бу йил навоийлик футболчилар футбол мавсуми тамом бўлмасданоқ ўзлари қатнашаётган Ўрта Осиё зонасида биринчи ўринни олдилар. «Зарафшон» командасининг футболчилари 40 ўйиндан 67 очко олишга эришди. Рақиблар дарвозасига тўп уришда ҳам рекорд ўрнатдилар. Улар 97 марта дарвозабонларни доғда қолдириб, ўз дарвозаларидан 31 тўп ўтказдилар. Фақат икки марта мағлубиятга учрадилар. «Зарафшон» командаси футболчиларига СССР спорт мастерлари унвони берилади. Чинакам спорт курашларида маҳорат кўрсатиб эришган бу муваффақиятлари билан уларни қутлаймиз.

Келаси йилдан бошлаб навоийлик футболчилар «А» классининг иккинчи лигасида «Политотдел» ва «Нефтяник» (Фарғона) командалари билан бир сафда беллашадилар.

Турли мамлакатларда

■ Ғарбий Германияда бактериологик қурол синовларининг қурбонлари

■ БМТ Хавфсизлик Кенгашида Яқин шарқда вужудга келган хатарли аҳвол муҳокама қилинмоқда

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 13 ноябрь. ТАСС мухбири И. Абламов хабар беради: Исроил арабларнинг босиб олинган территорияларидан ўз қўшинларини олиб кетишдан бош тортганлиги натижасида Яқин Шарқда вужудга келган хатарли аҳволни муҳокама қилишни Хавфсизлик Кенгаши бугун ҳам давом эттирди.

Исроил ташқи ишлар министри Эбан Яқин Шарқдаги вазият кескинлашганлиги учун жавобгарликни араб мамлакатларига тўнкашга яна уриниб кўрди. У, Исроил бу масалани «тинч йўл билан узил-кесил бартараф қилишга интилаётир», деб даъво қилди ва шу билан бирга, Исроилнинг мақсади «ҳарбий мулоҳазалар»ни ҳисобга олиб, янги чегаралар вужудга келтиришдир, деди. Яъни янги чегаралар Исроил агрессиясининг якунларини ҳисобга олиб белгиланиши керак, деган фикрни айтди. Эбан Исроил билан араб мамлакатлари ўртасида «бевосита музокаралар бошлашни» талаб қилди. Эбан Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетишни шу музокараларнинг натижаларига ва Исроил шартларининг қабул қилинишига боғлиқ қилиб қўйди.

Исроил вакили Ҳиндистон, Мали ва Нигерия тақдим этган ва Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетишни асосий модда қилиб қўйган резолюция лойиҳасига қарши чиқди.

Иордания ташқи ишлар давлат министри А. Рифои сўзга чиқиб, бундай деди: Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бурчи шуки, у 5 июндан кейин оккупация қилиб олинган араб территорияларининг ҳаммасидан Исроил қўшинларини чиқартириб юбориши керак. Бу талаб Яқин Шарқда тинчлик ўрнатилиши учун асосий талабдир. Бундай оккупация қилиб туришнинг давом эттирилиши тинчликка жиддий хавф туғдирмоқда. Исроил оккупациячилари Иорданиянинг босиб олинган территориясидаги аҳолига жуда катта кулфат солмоқдалар. Исроил Қуддуснинг Исроилга қўшиб олинишини тан олмаслик тўғрисида ва араб қочқинлари тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорларига бўйсунишдан бош тортиб, бу билан Бирлашган Миллатлар Ташкилотига дағдаға қилишни давом эттирмоқда. Сулҳ тўғрисида музокаралар бошлашдан олдин, деди А. Рифои Исроилнинг экспансия сиёсатига чек қўйиш зарур.

АҚШ ва бошқа Ғарб давлатлари Исроил агрессиясининг оқибатларини тугатиш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бир қарорга келишига халақит беришга беш ойдан кўпроқ вақтдан бери уринмоқдалар, бу билан агрессорнинг ўз агрессияси самараларидан фойдаланишига имконият яратиб бермоқдалар, деди Болгария вакили М. Карабанов. Кейинги вақтларда Ҳиндистон, Мали ва Нигерия делегациялари Африка, Осиё ва Латин Америкаси мамлакатлари иштироки билан маслаҳатлашиб, масалани шу тарзда ҳал қилишга қаратилган резолюция тақдим этган эдилар. Аммо АҚШ бу резолюцияга қарши чиқди ва Исроилнинг оккупациясини абадийлаштириш мақсадини кўзловчи ўзининг резолюция лойиҳасини тақдим этди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ҳаракатсиз туриши энди сира мумкин эмас, деди Болгария вакили. Яқин Шарқ проблемасини бартараф қилиш мумкинлиги кўриниб турган ҳозирги пайтда бу имкониятнинг барбод қилинишига йўл қўйилмайди.

Хавфсизлик Кенгашининг навбатдаги мажлиси 15 ноябрда ўтказилди.

МАЙМУНЛАР МОЖАРОСИ

Халқаро темада

Марбургдаги «Беринг» заводининг бир неча ходими тахминан август ойининг ўрталарида жуда кучли бош оғриғини ва безгак тутаётганини ҳис қилиб қолишди. 22 бемордан икки киши — ГФРга Угандадан тажриба учун олиб келинган яшил маймунларни парвариш қилиш билан шуғулланувчи лаборант Клаус Фрицше ва хизматкор бир неча соат мобайнида жон берди. Шундан сўнг Франкфурт-на-Майнедаги «Пауль Эрлих» институтидан ҳам ана шундай шум хабар келди. У ерда ҳам «номаълум эпидемия» бошланган ва икки киши ўлган.

Яқиндагина Ғарбий Германиянинг ДПА агентлиги қуйидаги мазмундаги телеграммани тарқатди: «Номаълум юқумли касалликдан еттинчи киши вафот этди. Марбургдаги «Беринг» заводида анча вақтдан бери ишлаб келаётган 19 яшар студент қиз ҳалок бўлди».

Хўш, Федератив республикада кутилмаганда тарқалган эпидемиянинг ўзи нима?

Ғарбий Германияда чиқадиган «Штерн» журнали бу саволга жавоб бериш учун ҳаракат қилар экан, «Хавфли денгиз мушуклари» деган баландпарвоз сарлавҳали мақола босиб чиқарди. Журнал асосан денгиз соҳилида яшайдиган яшил маймунларни денгиз мушуклари деб атайди. Бу маймунлар «Пауль Эрлих» институтига ва «Беринг» заводига тажриба ўтказиш учун жўнатилган эди.

Маъмурлар олдинига бу ўлим ҳодисаларини яширишга ва бу ҳақдаги маълумотларнинг матбуотда эълон қилинмаслигига ҳаракат қилиб келдилар. Бироқ, ойни этак билан ёпиш мумкин бўлмай қолганда Марбургдаги завод маъмурияти «ваҳима кўтармаслик учун шундай қилинган эди» деб айтишга мажбур бўлди. Сўнгра, матбуотда кишиларнинг ўлимига асосан «Угандадан келтирилган маймунлар билан бирга олиб келинган» сариқ безгак сабабчи бўлаётир, деган гап тарқалди. «Штерн» журнали институт ва завод ходимларини «номаълум Африка безгаги» жуда ҳам ҳайратда қолдирмоқда деб хабар қилади. Угандадан келтирилган барча 600 та маймун дарҳол қириб ташланди. Афтидан, ҳамма нарса жойига тушгандай эди. Лекин обрўли медиклар ўлим ҳодисаларининг сабаблари тўғрисида расмий маълумотларни рад этиб чиқдилар.

Маъмурларнинг бу «сирли воқеа» борасидаги важлари ва жаҳон матбуоти саҳифаларида тез-тез кўриниб қолаётган қўшимча маълумотлар қуйидагича хулоса чиқаришга ундайди: Боннда ҳақиқий фактни яшириш ва Ғарбий Германия ҳамда чел эл жамоатчилигини алдаш учун ҳамма айбни тажриба учун олиб келинган маймунларга юклаш асосий мақсад қилиб олинган. Марбург ва Франкфурт-на-Майнедаги лабораторияларининг ходимлари бактериологик қурол яратиш бўйича тажрибаларнинг қурбони бўлганлар.

— Ғарбий Германияда бактериологик қурол синаб кўрилмоқда,— деб таъкидлайди Италияда чиқадиган «Паэзе сера» газетаси. — Ғарбий Германиянинг илмий лабораторияларида қайд қилинган сирли ўлим ҳодисалари, шубҳасиз, бактериологик қуролнинг янги турини синаб кўриш билан боғлиқдир.

Ана шундай тадқиқот ишлари ва синовлар Франкфурт-на-Майнедаги «Пауль Эрлих» институти ва Марбургдаги «Беринг» заводи лабораторияларида жуда ҳам махфий равишда олиб борилмоқда. «Угандадан тадқиқот мақсадларида олиб келинган маймунлар бу хавфли касалликнинг асосий сабабчиси» деган гаплар эса бутунлай асоссиздир. Чунки чет эллардан Европага ҳайвонларни олиб келишдан олдин улар эмланади, карантин муддатини ўтайди ва шундан кейингина уларни тажриба мақсадларида қўлланишади. Франкфурт-на-Майне ва Марбургда номаълум касал туфайли кишилар ўлди деган гап-сўзлар, агар улар тажриба учун келтирилган маймунларга қўрқинчли касаллар тарқатадиган бактериялар юборилгандан кейин тажриба ўтказганларида ўлишди деб айтилганида ҳақиқатга яқинроқ бўлар эди.

— Франкфурт-на-Майне ва Марбургдаги ҳодисалар, — деб таъкидлайди «Паэзе сера» пировардида, — 1962 йили бактериологик қуролнинг янги турини синаб кўраётган пайтда вабодан ўлган инглиз олими Бэктоннинг ҳалокатини эслатади.

Ғарбий Германия ҳукумати бир вақт ҳам атом, ҳам химиявий, ҳам бактериологик қуролни ишлаб чиқариш ва сотиб олишдан воз кечганлиги тўғрисида тантанали равишда ваъда берган эди. Ҳозир эса бу «ваъда» ҳақида фақат реаль фактларни ниқоблаш учунгина гапирилмоқда. ГФРда ҳозирги замон қуролларининг барча турларини ишлаб чиқиш кундан буён жадал олиб борилмоқда.

Шундай экан, «хавфли денгиз мушуклари» тўғрисидаги ривоятлар кимни ҳам ишонтира оларди?

А. ГУРКОВ, АПН.

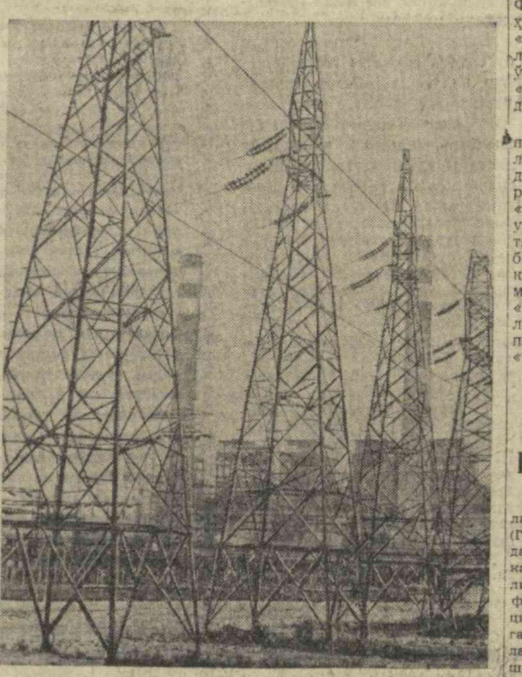

ПОНТНУВЕДА (Познань воеводлиги) катталиги жиҳатидан Польшада иккинчи ўринда турадиган ва 1200 минг киловатт қувватга эга бўлган электр станцияси қурилмоқда. Бу гигантнинг бир неча агрегати Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига муддатидан олдин фойдаланишга топширилди.

Суратда «Понтнуве» электр станцияси.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

ХАВФЛИ ПЛАНЛАР

БОНН. (ТАСС). «Франкфуртер альгемайне» газетаси хабар беради: Германия Федератив Республикаси ҳарбий-ҳаво кучларининг «Старфайтер» реактив самолётлари билан қуролланган ўнта эскадрасидан еттитаси «атом зарбалари бериш учун доимо тайёр ҳолда туради».

Германия Федератив Республикаси ҳарбий-ҳаво кучларининг қўмондонлиги, дейди газета, шу «атом эскадраларининг» шахсий составини «одатдаги методлар билан уруш олиб бориш» учун ҳам тайёрлагандан ўтади. Ғарбий Германия ҳарбий-ҳаво кучлари составида ана шу мақсад учун мўлжалланган «Фиат-Г-91» реактив самолётлари эскадраси сони кўпайиб бормоқда, деб ёзади «Франкфуртер альгемайне».

ФАШИЗМГА ҚАРШИ НАМОЙИШ

БОНН. Собиқ нацист қамоқ лагери Дахау территориясида (Гитлер ҳукмронлиги йилларида Европанинг турли мамлакатларидан бу ерга олиб келинган 50 мингга яқин антифашист ҳалок бўлган эди) нацизмни қайта тиклаш сиёсатига қарши Ғарбий Германия ёшларининг жуда катта намойиши бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари Дахау маҳбуслари хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар.

Бавариянинг турли районларидан намойишга келган кишилар диктаторлик режимларига қарши, АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши актив кураш олиб бораётган Греция, Испания ва Жанубий Вьетнам демократлари ва ватанпарварлари билан бирдам эканликларини билдирдилар.

(ТАСС).

МАДАНИЙ ЎҒРИЛАР

УММОН, 14 ноябрь. (ТАСС). Иордания ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маориф, фан ва маданият масалалари билан шуғулланувчи ташкилоти (ЮНЕСКО)га нота юбориб, Ғарбий Иорданиянинг Исроил агрессорлари оккупация қилиб олган территориясида қолган тарихий ёдгорликларни сақлаб қолмоқ учун бу ишга дарров аралашишни илтимос қилди.

Нотада Исроил оккупациячилари қадимий ёдгорликларни ўғирлаб кетаётганликларини кўрсатувчи жуда кўп фактлар келтирилган. Жумладан, Қуддусдаги Фаластин музейида сақланаётган Қумрон қадимий қўлёзмаларининг бир нечтаси олиб кетилган, Хаброн музейларидан бир қанча экспонатлар ўғирлаб кетилган, Эски Қуддусдаги Алмуғомара маҳалласи вайрон қилинган ва ҳоказо.

Бу ҳаракатлар билан, дейилади нотада, Исроил тарихий ва маданий ёдгорликларни сақлашга даъват қилувчи халқаро қонунларни қўпол равишда бузмоқда.

БИЛАСИЗМИ? 150 ЙИЛДА 214 ДИКТАТОР

Латин Америкаси тарихи — Америка империализми ёрдамида ўрнатилган ҳарбий диктатураларнинг бир-бири билан узвий боғлиқ занжиридан иборатдир. Испания босқинчиларига қарши кураш тугагандан кейин ўтган давр мобайнида, яъни 150 йил ичида Латин Америкасида 214 та диктатура ўрнатилди. Шу жумладан Гаитида 37 марта, Доминикана Республикасида 27 марта, Кубада 5 марта, Мексика ва Гватемалада 6 мартадан, Сальвадор, Колумбия ва Чилида 8 мартадан, Гондурасда 2 марта, Коста-Рика ва Панамада 3 мартадан, Венесуэлада 8 марта, Никарагуа ва Уругвайда 4 мартадан, Эквадорда 10 марта, Перуда 21 марта, Боливия ва Парагвайда 20 мартадан, Бразилияда 5 марта ва Аргентинада 9 марта ҳукумат алмашди.

Бир ярим аср мобайнида Латин Америкасида 537 марта давлат тўнтариши юз берди. Исёнчиларнинг аксарияти Америка ҳукуматининг очиқдан-очиқ ёрдами билан ҳокимиятни эгаллади. Мисол учун Бразилия ва Аргентинада яқиндагина бўлиб ўтган давлат тўнтаришларини эслаб кўринг. Бу мамлакатларда АҚШ давлат департаментининг хоҳишига кўра, қонуний ҳукуматлар ҳокимиятдан четлаштириб қўйилди.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси, 18.00 — Юлдузча (тележурнал). 18.30 — «Пахтакор» — «Локомотив» (Москва) командалари ўртасида футбол танаффус вақтида телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 20.15 — Хазина қидирувчилар (саноат ходимлари учун). 20.35 — Телеянгиликлар. 20.55 — Шокиржон Эргашев куйлайди. 21.35 — Хотин-қизлар учун. 22.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 17.30 — Ўқув эшиттиришлари программаси. Жаҳон социалистик системасининг ташкил топиши ва тараққиёти (мактаб ўқувчилари учун). 18.00 — Немис тилидан тўртинчи машғулот (студентлар учун). 18.35 — Чизма геометрия. Текислик.

19.45 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.00 — Зирапча (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Олмаота кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 19.30 — Расмли ҳикоялар (кичкинтойлар учун). 19.45 — Хатар ҳали ўтгани йўқ (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 20.05 — Надежда Крупская (ҳужжатли фильм). 20.25 — Қонли тўй (телеспектакль). 21.40 — Глобус (фильм-концерт).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/XI да Сарвқомат дилбарим, 17/XI да Аяжонларим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/XI да Гавҳари шамчироқ, 17/XI да Жон қизлар.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Беором юраклар» ёшлар коллективи гастроллари. Айиқлар аттракциони. Ўргатувчи — Владимир Тин. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

Арена (кенг форматли)—САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Яшил арава — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Маҳкум қилинганлар уясида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Журналист (1 ва 2-серия, эрталаб соат 11 да), Матонатли кишилар (кундуз 5 да) — НАВОИЙ номли.

Замонамиз қаҳрамони — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Буюк бурилиш — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Улар биринчилардан эдилар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

ПОПАФЗАЛЧИЛАР САНЪАТ САРОЙИДА

20, 21, 22 ва 23 ноябрларда Бошқирдистон АССРда хизмат кўрсатган артистка

ФАРИДА КУДАШЕВА,

Бошқирдистон АССР халқ артисти

БАХТИ ГАЙСИН

РСФСРда хизмат кўрсатган артист ва Бошқирдистон халқ артисти

МОҲАММАТ ИДРИСОВ

артистка Голсам Хабибуллина ва бошқалар ижросида

КОНЦЕРТ

Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС «БАҲОР» АНСАМБЛИ

Тошкент шаҳрида яшовчи 10-11 синф ҳажмда маълумотли, 17-18 ёшдаги хотин-қизларни

ИККИ ЙИЛЛИК РАҚС СТУДИЯСИГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Аризалар 15 декабргача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Правда Востока кўчаси, 10-уй. Телефон В-3-93-89.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОТЕХНИКА АЛОҚА ИНСТИТУТИ

институтларга кирувчиларни тайёрлайдиган

7 ОЙЛИК ПУЛЛИК КУРСГА

тингловчилар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Кирувчилар ариза, ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжат, турар жойидан, иш жойидан справкалар, характеристика, иккита фотосурат топширадилар. Ўқиш ҳақи — 25 сўм.

Аризалар якшанба кундан ташқари ҳар куни кундуз соат 3 дан кеч 8 гача қабул қилинади.

Машғулотлар 1 декабрдан бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Энгельс кўчаси, 108-уй, 2-қават, 228-хона, Телефон Б-8-06-51.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

институтга кирувчиларни

СИРТҚИ ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тингловчиларга математикадан — 10, физикадан — 6, химиядан — 3, рус тили ва адабиётдан — 4 ўқув масалалари ва контроль ишлари юборилади.

Тошкент шаҳрида яшайдиганлар учун якшанба кунлари эрталаб соат 10 дан кундуз 3 гача, шанба кунлари кундуз соат 5 дан кеч соат 11 гача машғулот ва консультациялар ўтказилади.

Аризага ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжатдан кўчирма ва иш жойидан справка қўшиб топширилади.

Ўқиш ҳақи — 20 сўм. Пул қуйидаги адрес бўйича почта орқали юборилади: Тошкент шаҳар, Давлат банкининг шаҳар бошқармаси, ҳисоб счёти 114157.

Курслар адреси: Тошкент шаҳар, ГСП, Навоий кўчаси, 13-уй, иккинчи корпус, 61-хона.

„ЎЗЭНЕРГОСБЫТ"

электрдан фойдаланганлик учун счёт ёзиш ўзларига топширилган кишиларга таклиф қиладики,

ЭЛЕКТР УЧУН

ҳар ойнинг 1 кунидан 11 кунигача счёт ёзиб тегишли пулни Госбанкнинг кирим омонат кассаларига тўласинлар.

Ўтган вақт учун

ҚАРЗЛАРИ БЎЛГАН

абонентлар уни дарҳол тўлашлари лозим.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26 Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34445, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33489, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37182, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши (нефть разведкаси коммутатори орқали қўшимча) 84, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ А — 269. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 05825.